

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 „
Pe o lună . 2.40 „

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERȚIUNILE
se primesc la administrație.
Multămite publice și Loc
deschis costă fiecare ziar
20 filerl.
Manuscripte nu să inap-
lară.

Un eveniment cultural.

— Școala de fete din Arad. —

Arad, 28 Decembrie n.

În „Tribuna” s'a scris în multe rânduri, cu căldură și insistență, asupra necesității unei școli românești de fete, mare și modernă sub toate raporturile, aici în orașul nostru. S'a argumentat în primul rând cu necesitatea unui focar de cultură românească pentru femeile noastre, aici la marginea corpului nostru național, unde suntem mai mult expuși dezastrelor influenței străine, dar s'a arătat și din punct de vedere economic, că existența unei școli românești de fete în orașul nostru se impune, dată fiind situația de centru (dinspre Banat, Bihor și părțile ungurene) a Aradului.

Ideia aceasta, pe cât de frumoasă pe atât de utilă din toate punctele de vedere, a răsărit în mijlocul „Reuniunii femeilor române din Arad și provincie”, care cea dintâi s'a făcut echoul generos a unei dorinți generale. Mulțumită activității febrile a acestei Reuniuni și, incontestabil, mulțumită zelului mare și desinteresat al dnei *Letiția Oncu*, prezidenta Reuniunii, ideea școlii de fete s'a apropiat cu pași tot mai repezi spre realizare. S'au aranjat petreceri și baluri pentru strângerea fondurilor, s'au pornit colecte și loterii, s'a făcut în sfârșit o agitație intensă în jurul acestei idei binefăcătoare. Apelurile însuflețite ale „Reuniunii” și-au găsit răsunetul

cuvânt în sinul societății noastre, obolul sufletelor noastre înțeleghătoare a venit și însuși inima de aur a marelui binefăcător *Vasile Stroescu* a tresărit la chemarea femeilor noastre — el a pecetluit dreptul de existență al școlii prin marele lui dar de 100.000 de coroane.

Toate eforturile Reuniunii femeilor noastre nu au putut însă produce capitalul bănesc necesar pentru zidirea unei școli înzestrate cu tot confortul cuvenit vremurilor de astăzi. Era doar vorba de ridicarea unui monument trainic, care să poată susține nu numai acum ci și în viitor, ori ce concurență cu ori ce instituție similară dela noi. Reuniunea femeilor noastre, începând o muncă, înțelegerea să o desăvârșească, ca să-și poată aduce din belșug toate roadele ei.

Și aici îi revine rolul Episcopiei noastre, datoare totdeauna și în toate împrejurările să sprijinească ori ce operă culturală întreprinsă în sinul societății noastre. Episcopia noastră, ca o cetate puternică și indestructibilă, era datoare să ia sub ocrotirea ei, nu numai soarta de mai apoi a instituției culturale care își cerea înființarea, dar trebuia să-i facă posibilă cu ori ce mijloace înființarea atât de mult dorită. Și — Veneratul nostru Consistor eparhial, în frunte cu *P. S. Sa I. I. Pap*, a înțeles această datorie.

In ședința de astăzi a Consistorului eparhial, la propunerea P. S. Sale I. I. Pap s'a votat 100.000 de coroane ajutor la spornirea fondurilor de 200.000 adunate de Reuniunea femeilor și s'a cedat un intra-

șilan, aflător în proprietatea Episcopiei ca loc de zidire pentru viitoarea școală.

Fapta aceasta românească a Veneratului nostru Consistor condus de *P. S. Sa I. I. Pap* este prea frumoasă ca să se poată lăuda. Ea vorbește îndeajuns și noi nu o putem așeza decât alături de nobila însuflețire cu care a luptat Reuniunea femeilor noastre pentru înfăptuirea școlii de fete.

În sfârșit! Probabil la primăvară, în ori ce caz în cel mai scurt timp, se va începe zidirea școlii pe intravilanul de lângă reședința episcopicească. Vom avea o zidire excepțional de frumoasă și încăpătoare, poate cea mai frumoasă zidire românească dela noi, sub raportul acesta. Vom avea o școală de fete cu internat, care în toamna viitoare se va deschide, vom avea o instituție culturală puternică, care mai ales pentru femeile noastre, dar și pentru întreaga româniea din părțile aceste, va fi o adevărată binefacere de neprețuit. Tot în cadrele acestei instituții se va întemeia și o școală de menaj, a cărei lipsă s'a simțit atât de mult în Arad.

„Reuniunea femeilor din Arad”, la toamnă, după ce își va desăvârși munca ei atât de intensă și frumoasă, după ce edificiul școlii va fi ridicat și înzestrat cu toate cele de trebuință, își va depune rodul ostenelelor sale pe altarul bisericii noastre, de acum încolo aproape singura ocrotitoare a culturii naționale românești, Reuniunea femeilor noastre, după ce își va fi făcut sfânta ei datorie, va preda întreagă această avere considerabilă Episcopiei gr.-orientale a Aradului, dându-i

Avocatul Nicolescu.

— Icoane din viață. —

De *G. Vlădescu-Albești*.

S'a schimbat mult, nu-l mai cunoști, pe avocatul Nicolescu. Hei Doamne! cum se trec toate în lumea asta.

La școala din satul nostru, toți îi ziceam, dlui Nicolescu Ioan, monitorul nostru supărăcios. Tare era rău. Îi trebuia o listă lungă, lungă, ca să-i scrie pe cei „mesupuși” și să-i prezinte „Domnului” la venire.

Ne plăcea însă tuturor, când îl scotea la hartă sau la tablă. Îi turuia gura, ca o morișcă de măcinat, și-i scânteiau ochii de mânie, când sărea câte un cuvânt din carte.

— Bravo Ciocolescule, tu ai să ajungi om mare. Toți îi spuneau așa. La examen, învățătorul ne-a întrebat pe fiecare:

— Unde mergi de aici?

— Eu mă duc în școala de meserie, „Domnule”.

— Eu la stăpân.

— Și eu rămân acasă, Domnule, —tata e sărac. Și ochii lui Cazan se umpleau de lacrimi.

— Eu merg la „Liceul Național din Iași”, — așa striga Nicolescu Ioan, dar tare...

Era iarnă. Ger grozav. Sărbătorile Crăciunului aduse în sat pe toți înstrăinații lui. Eram și noi băieții de pe la școli. La horă, Nicolescu, — în mijlocul nostru vorbea de lume, schimbările din ea.

— „Suntem la începutul unor „vremuri noi”. „Curentul naționalist de astăzi, e speranța noastră a tuturor”. „Trebuie să luptăm pentru binele poporului, pentru ridicarea lui. Limba, creștină, portul au dispărut. Noi, studenții naționaliști, suntem pe cale a înlătura acest pericol”. — Vorbea frumos Nicolescu Ioan.

Lumea îl privea cu îngrijire. Fetele îl măsurau de sus până jos. Era mândru, în uniforma lui cu fireturi și nasturi strălucitori.

La biserică, în ziua Sf. Ștefan, a citit „cazania”.

— Bravo băiat, n'a cheltuit tată-său în zadar!...

— Bun băiat.

Se mândrea un sat întreg cu el. Băiat ca al lui Nicula, mai rar.

La Primărie, toți se ridicau în picioare. Primarul îl poftea pe scaun, și-l ruga să le mai spună ceva nou.

— „Ce să vă mai spun. Trebuie să luptăm, uite pentru drepturile ăstora. Și Nicolescu arată cu degetul spre țărani străni în jurul lui.

— Domnilor, ni-s'au făcut legi noi, nu e însă de ajuns; ne trebuiesc oameni noi, care să le mai aplice, și sperăm că viitorul ne va da pe noi „cești”, cari trebuie să luptăm pentru drepturile țărănilor.

— Dumnezeu să-ți dea sănătate, Domnule Ionică.

— Să dea, Dumnezeu, să vii „inspector” pe aici pe la noi.

Așa ziceau sătenii, și li-se umpleau inimile

de bucurie, când vedea că din satul lor micuț și sărac es oameni mari, ce le vreau binele.

Ioan Nicolescu e în București, student la Drept. Toți îl cunosc. Acum poartă ochelari. Pe Calea Victoriei toți îl felicită.

— Ioan Nicolescu — cel dela Drept — a vorbit frumos la „Dacia”. E un naționalist înfocat.

Are dreptul să zică, Nicolescu, că actualele partide, nu fac nimic pentru țărâtime. Ne trebuie așa cum zice el, un partid naționalist.

Nicolescu, era în capul tuturor manifestațiilor studentești. El e acel student, mândru, care a cerut „Adevărului” socoteală, pentru insultele aduse studențimei. În Nicolescu studențimea ș'a pus mari speranțe. La Facultate toate studentele l'arată cu degetul.

— Vai, dragă, cu Nicolescu putem să ne mândrim ori unde. Inima lui arde pentru ridicarea neamului. El e venit dela brazda plugului, și țara își pune mare nădejde în acești oameni.

— Ce frumos a vorbit la „Dacia”, contra politicii de căpătuială. Mâne seară la „Opler”, studenții dela Drept, dau un banchet în onoarea lui.

S'a scurs anii, ca clipele. Nicolescu ș'a luat licența. E avocat.

În vara aceea a venit în sat la ei, pentru o lună, două. E istovit, bietul băiat. După o muncă așa de grea, odihna e necesară.

Cu ce drag îl priveau părinții. Era bucuria lor de totdeauna.

Aici la țară, lui Nicolescu, nu-i mai convenea. Viața aceasta monotona, e peste măsură de supor-

astfel școlii un caracter confesional, ca o garanție pentru ori ce împrejurări.

Nu ne îndoim că nu va fi Român care să nu se bucure din adâncul sufletului la vestea acestui eveniment cultural. În împrejurările în care trăim noi, ori ce contribuție, fie cât de mică, la dezvoltarea culturii noastre, trebuie să găsească caldă apreciere din partea publicului românesc. O instituție culturală atât de însemnată, cum este o școală civilă de fete, înființându-se, este merită însă să treacă în ochii noștri ca un adevărat eveniment îndrumător în viața noastră națională. Intemeierea unui așezământ cultural de o valoare atât de mare trebuie considerat ca un popas în evoluția noastră, dela care putem să privim înapoi și să nădăjduim în viitor, acumulând puteri din trecut pentru risipirea de energii în viitor.

Nu ne îndoim că întreg jurul românesc al Aradului, înțelegând importanța școlii care se va zidi, o va și sprijini din toate punctele de vedere. La toamna viitoare, suntem siguri, glasurile arginții ale fetițelor noastre vor învia solizii pereți morți ai frumoasei școli, spre mângâierea tuturor cari au ostenit la zidirea ei.

Delegațiunile. Ni-se anunță din Viena: Azi s'au inaugurat aici ședințele delegaționale. În ședința sa constituantă delegația ungară a ales de președinte pe fostul ministru de comerț, Láng Lajos, care în cuvântul său de deschidere a urât viață îndelungată monarhului. După cuvântul de deschidere ministrul de finanțe comun, baronul Burián a prezentat proiectul bugetului provizoriu al cabinetului comun. Imediat după aceasta, cea dintâi ședință publică, subcomisiunile au ținut o ședință în care contele Aehrenthal a rostit un scurt expozeu, arătând bunele relații externe ale monarhiei.

Apponyi și catedra de drept public. E în viață memoria hotărârea din iarna trecută a corpului profesoral dela facultatea de drept din Budapesta,

tat. Băiatul și-a schimbat firea. Valea satului, cu apa ce o străbate, căsuța mică părintească cu salcâmul bătrân din bățatură, nu sunt pentru avocat decât simple amintiri.

— Cum mint poezii noștri! Ce-or fi găsim ei la țară! Țărănimia e ignorantă, obraznică. E imposibil să-i duci pe-o cale mai bună...

Toamna, într'un oraș de provincie, „Liberalul”, „Conservatorul” și „Democratul” anunțau cu litere mari, intrarea în cariera de avocat a tânărului și simpaticului nostru amic, Nicolescu Ioan.

Trecea repede pe stradă. Nu-i mai plăcea să stea cu orificine la vorbă. Devenise o fire nervoasă.

La Tribunal era privit bine. Vorbea frumos și începea să aibă căutare. I-se prezentase câteva partide bune de însurătoare, dar nu voea să-și lege capul așa deodată.

Intre multele cuvinte aurii ce-i împodobiau firma de avocat, erau și acestea: „pentru săraci gratis.”

Despre cuvintele aceste auzise moș Midralea din satul lui, și pornise cu bucuria, că feciorul lui Nicula i-l'a scos Dumnezeu, în cale, ca să-și mai astâmpere odată pașii de pe calea judecătii. Era om bătrân moș Midralea și numai judecata nu-i plăcea.

Când a plecat din sat moș Midralea, a făcut o cruce și a pornit încetător pe cărarea îngustă de pe marginea drumului. Iși făcea socoteala în gând, că feciorul lui Nicula ține la ei mult, și o să pună capăt blestemului ăsta de proces.

ca să invite fără publicarea de concurs, pentru catedra vacantă de drept public, pe Apponyi Albert. Această invitare ce se făcuse și se aștepta numai întărirea din partea Maj. Sale. Decretul însă nu mai sosia. Din cauza aceasta partizanii politici ai contelui, au făcut și interpelație în cameră, solicitând lămuririle ministrului de instrucție, Ioan Zichy, în cauza întării decretului de numire. Ministrul a răspuns, că Maj. Sa. n'a aprobat întărirea. Catedra vacantă, are și dreptul administrativ, și astfel nu se poate despărți, instituindu-se catedra numai pentru dreptul public, pentru care a fost invitat Apponyi.

În urma acestei declarații se publică concurs. Sunt optsprezece concurenți.

După marea larmă ce se făcuse în jurul acestei nepreluări, se părea că prin publicarea de concurs, se mai linișțiseră spiritele. Vine însă o nouă surpriză. Se vorbește anume, că profesorii facultății voesc să se revanșeze față de ministru. Nu vor lua în considerare concursul ei vor invita din nou pe contele Apponyi pentru catedra de drept public. Știrea aceasta a produs o oarecare senzație, căci în caz că profesorii vor și îndeplini acest plan, se va naște din nou un „mic” scandal universitar care va avea urmări neprevăzute.

O revistă austriacă despre legea industrială română. Din Viena se anunță: Revista „Wochenschrift” vorbește despre legea industrială a fostului cabinet român pe care actualul cabinet Carp și-a însușit-o și spune că ea impune industriașilor ca 75 la sută din personalul întreprinderilor lor să fie români, ceea ce va face ca muncitorii evrei viguroși să emigreze iar elementele evreiești incapabile de muncă vor rămâne mărind criza.

Ziar german exclus din Ungaria. „Monitorul oficial” de azi publică o ordinație a ministrului de interne prin care se interzice intrarea în Ungaria a revistei germane „Nord und Süd” din Berlin.

Motivele: revista a luat apărarea naționalităților asuprite din Ungaria.

În oraș nu a întrebat mult, ca să dea de casa avocatului. E un om cunoscut, Nicolescu Ioan.

A stat cam multșor la poartă până a eșit avocatul. Nu-l mai cunoștea aproape, cu ochelarii aceia, și cu geanta, părea cu totul altul.

Moș Midralea a scos încetător hârtiile din sân, a ridicat pălăria de pe cap, și a început să-și spună păsul.

— Mi-a supt sângele din vine veneticul de grec, cucoane Ionică! S'a făcut stăpân pe muncuța mea. Și apoi știi D-ta, cât sunt de sărac. Vai de mama mea.

Avocatul răsfoiește cu luare-aminte hârtiile de judecată, își aduce aminte că grecul Varvaris i-a promis o sumă grasă, și-i spune, moșului limpede:

— Vom vedea, pentru asta o să-mi dai un pol.

Moș Midralea ridică umerii, și își șterse cu mânica cămeșii sudoarea de pe frunte.

— Așa o fi, Domnule Ionică, și apoi... nici polul meu nu-i împlinit... L'oi scoate din pământ, din iarbă verde, numai să ai grijă, Domnule Ionică, mi-a mâncat zilele blestematul ăsta de proces. Și apoi sunt om sărac!...

Avocatul își îndreptă pași grăbiți spre Tribunal, iar moșul își luă tălpășița spre casă. Ii spusese lui baba că tocmeala de-acasă cu cea din târg nu se potrivește, dar credea bietul om, că feciorul lui Nicula din satul lor, nu a uitat cuvintele ce le-a rostit în Primărie.

— Dumnezeu să ne ție, dar repede-și uită rădăcina copilașii noștri.

„Absolutismul productiv”.

Arad, 28 Decembrie.

„Pesti Hirslap”, organul kossuthiștilor perciunați din cartierul Leopold al capitalei a găsit o prea ingenioasă soluție pentru mult sbuciumata criză croată. În două articole prime, publicate consecutiv arată că toate manevrările politice ale guvernelor ungare, departe de a fi reușit să înăbușe aspirațiile naționale ale Croaților, le-au dat numai o pălpăire mai viuă și mai primejdioasă.

Azi politica partidelor naționaliste din Croația e absorbită cu totul de himera formei trialiste a monarhiei. Croații visează, că după ce își vor fi alipit Bosnia, Hertegovina, Dalmația, Istria și litoralul fuman, să poată oferi Habsburgilor o coroană nouă-nouă, coroana statului sud-slav al monarhiei. În aceste tendințe ale lor Croații sunt sprijiniți și de partidele germane din Austria, cari speră să poată majoriza în Austria pe Cehi și Ruteni, în genere pe Slavi, mai ușor, după ce vor fi scăpat de balastul slav de la sudul monarhiei. Tendințele trialiste își au focarul de emanație în Agram și razele lor au străbătut până la periferiile sudice ale monarhiei, ba și mai departe chiar, luminând viitoare ținte utopice în politica din Balcani. Croați par a nici nu-și tăinui tendințele și azi în fața acestor tendințe de ordin superior și cu atât mai primejdios pentru Marea-Maghiarie, chestiunea regulamentului de serviciu al căilor ferate ungare-croate de pildă, chestiunea care a format până bine de curind substratul frământărilor critice, a căzut pe planul al doilea. Îndârjirea cu care partidele naționaliste din Croația s'au opus până și politicii banului Tomasich, personalitate afișată drept cea mai favorabilă până acum aspirațiilor pancroate, e pentru Pesti Hirslap o dovadă că la călcâiul Ungariei s'a plasat bomba care să zdruncine principiile de unitate ale falnicei constituții ungare.

Din aceste premise alarmante numitul ziar concludă că guvernul ungar mai are o singură apărare: *absolutismul productiv*. Saborul Croației n'are atribuțiunile depline ale unui parlament, constituția și conducerea politică a Croației tot asemenea. Saborul s'a dovedit de un șir întreg de ani încoace incapabil de o activitate constituțională rodnică, banul tot așa, — e timpul suprem deci ca guvernul ungar, secondat pe parlamentul ungar, să suspendeze activitatea saborului pe un șir de ani nedeterminat și să introducă în Croația *sistemul absolutismului productiv*. Să le dea partidelor politice croate prilejul să regrete pierderea capitalei lor instituții autonomiste, pentru că numai în acest caz vor înțelege avantajile constituționale ale situației lor actuale și înțelegându-le vor retera ecrescențele visurilor lor trialiste.

Acesta ar fi în linii generale ingeniosul raționament al pomenitului *hirslap*. Are meritul de-a ne fi dat o nouă formulare a absurdului ce se cheamă imperialism maghiar. Un *absolutism productiv!* — iată noua denumire a politicii guvernelor ungare față de Croația. O denumire demnă de țintele absurde ale acestei politici. Și

totuș, împărecherea paradoxală a acestor cuvinte, ascunde întreg brutalul adevăr al situației politice ce s'a creiat popoarelor nemaghiare din Ungaria. Un absolutism productiv, pentru că e îndreptat numai împotriva popoarelor nemaghiare, rodind avantaje politice pentru un singur popor, în paguba celorlate. Viața noastră politică, a națiunilor nemaghiare, e înădușită în toate arterele ei de acest „productiv” absolutism și nu ne mirăm văzând, cum, încântați de succesele realizate în Ungaria propriu zisă, compatrioții noștri vor de acum să aplice ultramodernul lor sistem de guvernare și față de Croația. Dibuirile în acest scop s'au făcut încă sub guvernul coaliționist, ba și înainte, — interminabila serie de crize nu e doar decât rezultatul palpabil al acestor dibuiri. De acum însă se va opera cu mai mult curaj, se va aplica dintr'odată sistemul „absolutismului productiv”. Și suntem nerăbdători în așteptarea efectelor. Cu cât suprafața de operațiune va fi mai întinsă, cu atât puterea de rezistență a aparatului va slăbi în părțile sale și noi n'avem decât să dorim o cât mai apropiată inaugurare a „absolutismului productiv” și în Croația, explozia inexorabilă a energiilor înăbușite va spulbera cu atât mai curînd și mai ușor medievalul aparat....

Școala de fete se va edifica.

— Ședința Consistorului plenar. —

Insfârșit în mijlocul vuetului surd de patimi, o rază de lumină. Consistorul din Arad, în ședința sa de azi, a decis cu mare însuflețire, a purcede fără amânare la zidirea importantului așezământ cultural pentru un vast ținut românesc: școala superioară românească de fete în Arad.

Silinți îndelungate și statornice, depuse mai ales de Femeile Române își văd încoronarea lor în această hotărîre. Și într'adevăr în fața tristului Crăciun, pe care-l așteaptă întreg neamul nostru de astădată este încă darul cel mai frumos, ce putea să ne vie în aceste zile abătute.

Azi, — și aci trebuie să accentuăm, — grație părinteștii solitudinii a P. S. Sale Episcopului Ioan I. Papp, s'au înlăturat și cele din urmă piedeci, din calea intrării celui mai frumos gând, care a însuflețit inimile femeilor noastre, însuflețire atât de intensă și curată, încât a putut găsi o rezonanță și atât de departe, acolo, în inima Acelui străin, inimă simțitoare pentru nevoile noastre.

Consistorul plenar în frunte cu P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp, a primit toate propunerile Reuniunii Femeilor. În sensul acestor propuneri Reuniunea Femeilor zidește școala cu întreg capitalul său adunat — la vr'o 200.000 — iar pentru suma cât lipsește, până la 100.000, va contrage Consistorul un împrumut hipotecar. Zidirea și școala va trece în proprietatea Consistorului român gr.-or. din Arad. Pentru efectuarea zidirii va funcționa o comisie de trei: P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp, ca președinte, d. Dr. Nicolae Oncu, ca delegat al Reuniunii Femeilor și d. Gherasim Serb, ca delegat al Consistorului.

Planurile edificării fiind gata, zidirea va începe cât mai curînd și va trebui să

fie predată destinațiunii la începutul anului viitor școlar, 1 Septembrie 1912.

Școala se va ridica pe intravilanul consistorului din imediata apropiere a aulei episcopoești, un loc larg, cu un parc frumos în juru-i.

După ședința Consistorului P. S. Sa Episcopul a reținut pe asesori la dejun, care s'a petrecut într'o dispoziție cordială și animată.

Noi și Sașii.

Sibiiu, 27 Decembrie.

Zilele trecute s'a publicat în „Tribuna” un tablou statistic oficial despre populația din Ardeal. Din acest tablou putem constata că în acești zece ani din urmă numărul Românilor a crescut cu 101.276 sau 6.76 procente, — un spor care este întrecut numai de Evrei (11.09 proc.) și de Sași (10.22 proc.), câtă vreme Ungurii s'au sporit numai cu 6.47 proc. (49.932).

Coeficientul mare al sporului Sașilor cari își știu mai bine apăra naționalitatea cu prilejul numărătoarelor este o dovadă indirectă că și coeficientul de spor al Românilor ar fi mai mare, dacă organele însărcinate cu numărătoarea ar proceda mai imparțial și n'ar ținea veșnic seama de „ideia de stat”, sau dacă și noi Românii am ști să ne apărăm mai bine naționalitatea. Sub acest raport, însă, dovedim aceiaș nepăsare ce-o dovedim pe atâtea alte țărâmur.

Chiar admitând că la noi Românii coeficientul mortalității este mai mare decât spre pildă la Sași, cari trăiesc într'o situație materială mult mai priincioasă, — este un lucru cunoscut de toată lumea că, dimpotrivă, coeficientul naționalității este mai mare la Români. Slavă Domnului, la noi nu s'a înrădăcinat încă — și sperăm că nu se va înrădăcina niciodată — nenorocitul „sistem al unui copil”, împotriva căruia au luat poziție, în repetite rânduri, ziarele săsești.

Coeficientul acesta de spor nici nu explică sporul adevărat al populației românești din Ardeal. Câtă vreme, potrivit statisticii oficiale, numărul Românilor din Ardeal la 1881 era de 1.146.611 — azi, după 30 de ani, numărul este de 1.498.558, cu toate că, potrivit coeficientului de 6.76 proc., ar trebui să fie numai de cel mult 1.360.000 (cifră rotundă). În cursul acestor ani nu au avut loc evenimente cari să explice o reducere atât de însemnată a coeficientului: nici răboaie, nici epidemii. Nici chiar emigrarea n'a luat proporții atât de uriașe încât să poată fi motivată reducerea coeficientului, mai ales că mare parte dintre cei emigrați se întorc an de an în patria lor.

Dacă, deci, Sașii se sporesc în măsura unui coeficient de 10.22 proc., nu putem greși dacă admitem acest coeficient drept coeficient real și pentru Români.

În această privință ne dă prețioase lămuriri un calendar săsesc pe 1902, „*Volkskalender*”, apărut zilele trecute în Sibiiu. Într'o statistică făcută de organe săsești se constată pentru anii din urmă o hotărîță stagnare în ce privește sporul popu-

lației săsești. Numărul nașterilor, spre pildă, pentru 1000 de suflete este abia de 28, câtă vreme la toate celelalte popoare numărul nașterilor este mai mare de 30.

În anul 1909, ca să luăm altă pildă, au emigrat 2800 Sași și s'au întors abia 980. Făcând bilanțul natalității, al mortalității și al emigrațiilor — statistica aceasta săsească constată pentru anul 1909 o pierdere efectivă de 62 suflete.

Și lupta economică dintre Sași și Români începe să se întoarcă în favorul Românilor. În acești trei ani din urmă Sașii numai în două comune au cumpărat pământ dela Români, câtă vreme Românii au cupărat în 23 comune pământ dela Sași. Pierderea de pământ a Sașilor în acești trei ani din urmă face 263 jugere și 1503 stîngeni.

Superioritatea noastră înceată, însă, cu aceste constatări. În ce privește cultura, Sașii ne sunt în toate privințele mult superiori.

De creșterea acestui popor de abia 250.834 suflete îngrijesc 273 școli populare cu 686 învățători. Mai au apoi 5 licee complete (Sibiiu, Brașov, Sighișoara, Mediaș și Bistrița), 2 gimnazii cu câte 4 clase (Reghinul săsesc și Sebeșul săsesc), 1 școală reală superioară (Brașov), 1 școală normală (preparandie în Sighișoara), — la cari sunt aplicați 80 de profesori.

Au 258 parohii cu 75 filii. Cea mai mică parohie are 100 de suflete, cea mai mare 12.500 (Sibiiul). În medie, 730 de suflete au 1 școală poporală și 2800 o școală medie.

Facem aceste constatări ca să ne dăm îndemn reciproc de-a câștiga și pe acest teren superioritatea față de neînsemnatul ostrov din întinsa mare românească.

Glusul unui caporal.

În „Tribuna” din 7 Decembrie a. c. nrul 257 i-am adresat dlui Goldiș 10 întrebări, la cari îi ceream răspuns „convingător”. De atunci a trecut vreme la mijloc și d. Goldiș răspunde și serie multe de toate, dar la întrebările mele destul de clare, aplică maxima d-sale „nu-s acasă”. Acum însă după ce s'au apucat de discutat cu alți oameni iar pentru un caporal nu are vreme, îi cer iertare și mă trudesesc să-i răspund eu d-sale.

Discutând cu un coleg dascăl despre harța dintre „Tribuna” și Comitet, îmi zice colegul: „Știi ce frate! Oamenii când se ciartă își aruncă în față toate murdăriile, fără ști pe a cui parte e dreptatea. Vezi-i, acum au început cu Stan, Bran, Cehan; Enescu, Cuparescu, Vernescu.

Da frate, i-am zis, — dar baid să luăm chestia dela început. „Bine” — zice el — „dar auzi că: „Marele nostru general peste generali A. O. Popoviciu” a zis că dreptul de critică nu-l au soldații și ofițerii, ci numai generalii — ei între ei. — „Bine”, am zis eu, dar astă-vară când am fost la exercițiile militare am văzut, că după fiecare probă de luptă, când se spuneau greșelile, eram de față toți ofițerii și subofițerii, cari au condus vre-o aripă.” Și am mai zis, dar la miliție e altfel de organizație, toate merg cu tact și după anumite legi. La noi? Să încep dela început.

La alegerile congregaționale? Nici un duh și nici o îndrumare din centru. Știi că la Agriș erau să se și bată. Resultatul a fost că Românii au căzut pe toată linia. „Tribuna” a zis că la as-

tea și conducătorii sunt de vină. Și focul a fost aprins.

„Părerile libere” etc.? Cum știe azi d. Goldiș să combată pe Goga, putea și atunci să ia condeiul în mână și să combată toate scrisorile „Tribunei” ce-i păreau contrarii intereselor naționale. Să fi scris și să fi cerut să se publice în „Tribuna”. Ce a făcut însă? Din deputație a căzut. (A secat un izvor).

Pe Mangra îl trântiră dela „Victoria” și n-aleseră pe d. Goldiș. Astfel și ultima speranță s'a dus.

„Hei, vezi, pentru asta vă dau eu vouă” și-a zis d. Goldiș și d. Suci. Zis și făcut. Lupta începe. Făt frumos dela „Lupta”, alerga ca găina după cuib să ouă, și nu-și afla loc. „Hop” își va fi zis d. Goldiș, „Iată izvorul meu nesecat”. D. Goldiș își câștigă ostași credincioși în Arad și jur și cu aceștia dă primul asalt. Nu prea succede. La steagul roșu în mână pe care scrie: „Tradare, Mangra, Ieszenszki”.

Printre bubuituri prin „Gazeta”, cu articol unguereș despre „Tisza etc. Se înțelege că la asea lumea a rămas cam zăpăcită, dar pentru ce? Nimenea nu știa cine e autorul. Ce nu te-ai spovedit atunci, dle Goldiș? Nu, pentru că ai gândit: „Lasă-i să se certe mai înainte, să se indușmănească, c'apoi nemai putându-se împăca eu voi fi stăpân peste toți. Ce n'ai zis dle Goldiș: La bisericuța „Tribunei” și eu am fost crâșnic și eu am mâncat prescuri ca și toți mucenicii. Dacă muceniecii sunt vinovați, apoi sunt vinovat și eu, ba încă sunt cel mai vinovat, că eu am strigat mai tare: Osana lui Tisza. Ce voi fi gândit însă d-ta, lumea nu știe judeca, ușor o voi putea-o zăpăci.

La asta răspundem noi: A trecut vremea babelor și vrăjitorilor. Azi dovezile și argumentele hotăresc și nu văicărările. Strigi și faci larmă dle Goldiș, nu răstorni nimic din dovezile și argumentele dlui Ciorogariu și O. Goga. Musică de găște dle și nimic alta. Să fiți sănătoși și d-voastră și noi.

D-voastră să ziceți și noi să ascultăm.

Pe toți cari nu aprobă armele dtale de luptă dle Goldiș îi numești „mangriști”, „mirongreoi” etc. Apoi uite dle Goldiș. Acela care ca student la gimnaziul de stat din Arad a declamat și scris poezii maghiare, a umblat să ajungă profesor de stat maghiar, a scris articol maghiar în onoarea lui Tisza (Ba paremi-se și-a luat și soție ungueroaică), la acela gradul de căldură și duh românesc e cam scăzut și stă mai aproape de duhul lui Mangra.

Pentru ce nu ai fost și nu ești acasă să răspunzi la toate întrebările mele din „Tribuna” nrul 257? Noi caporalii nu suntem demni de răspunsul d-tale? Nu vei mai avea lipsa de ajutorul caporalilor? Vom vedea. La revedere.

D. Goldiș de o vreme încoace ca să zăpăcească lumea cu adresele de aderențe către d. Ciorogariu, își bate joc de numele preoților Miron-Grecu, Tămășdan etc. pentru că și acești preoți guvernamentali au subscris aderența. Dar cred că fiecare e în curat cu faptul că cum a ajuns și numele acestor preoți pe adrese. Fiind adunați toți preoții la conferință au subscris-o cu toții, fără deosebire. Căci zău, acolo nu a fost chemat d. Ciorogariu să dispună, că cine să subscrie adresa și cine nu. Dacă colegii lor n'au zis nimic când au luat peana în mână să subscrie, d. Ciorogariu, care era la Arad, așa cred că nu putea zice nimic. Dar să lăsăm, că și asta e o armă toxică a dlui Goldiș.

În harta deacum d. Goldiș voiește să vâre cu tot prețul și pe învățători, cu Stimabilul Domn Moldovan, care apoi să facă agitație printre învățători contra „Tribunei”.

La ceasta răspunzând cu cuvintele dlui Goldiș adresate dlui Moldovan în „Biserica și Școala” din 13 (26) Noemvrie 1905 nrul 46. „Cu dragoste nefățărîtă le zic doară acestor dascăli: Băgați de seamă. Vulpea, care Vă lauda așa peste măsură și regretă numai, că nu știți încă să cântați destul de frumos la alegerile congrsuale, nu vă este vouă binevoitoare ei vrea să apuce și micul cășuleț, ce vi-a mai rămas în gură*).

P. S. dlui Suci aveam de gând să-i pun niște întrebări, dar am renunțat de când cu „magazinelul de baroase din Chereșuș”.

Dascălul.

Nem tudom...

D. Vasile Goldiș publică în numărul de azi al „Românului” al doilea faximil. Este reproducerea unei scrisori în care fostul ministru de culte contele Apponyi îi dă răspunsul solicitat de dsa (d. V. Goldiș) anume că nu a rostit la adresa dlui Goldiș cuvintele... imputate: „a mințit”.

D. Goldiș, firește, face iarăș caz celebru din această desmințire... platonice și cu cele mai grosolane injurii se năpustește asupra „mizerabilului asesor consistorial dela Sibiu” căruia d. Apponyi i-a spus cuvintele... imputate.

D. Goldiș se înșală, însă, dacă crede că cu astfel de desmințiri și cu injurături cât de triviale poate să rezolve chestia.

Scrisoarea contelui Apponyi nu dovedește nimic. Inșuș contele Apponyi spune că „nici nu știe când s'ar fi putut întâmpla etc.”

Astfel de desmințiri de complezanță sunt atâtea de obișnuite între... prieteni!

Am declarat înainte cu câteva săptămâni că desmințirile aceste obișnuite nu ne vor mulțumi și l'am somat pe d. Goldiș să facă proces. Repetăm și acum somarea aceasta.

În fața tribunalului, când i-se vor reimprospăta împrejurările, desigur își va aduce aminte și d. contele Apponyi când și ce a zis la adresa dlui Goldiș. Până atunci n'avem nici un motiv să dăm mai multă crezare cuvintelor lui Apponyi, decât cuvintelor unui asesor consistorial, care n'a avut nici un motiv să spună un lucru neadevărat.

Suntem, însă, siguri că d. Goldiș nu va îndrăzni să facă lucrul acesta, ci-și va urma injurăturile murdare... iar cine injură, n'are dreptate.

De altfel și „succesele” acestea ale dlui Goldiș sunt foarte efemere, trăiesc o zi două până vin dovezile contrare, cari nu se întâmplă niciodată să nu vie.

D. Goldiș să aștepte numai!

*) Asupra acestei chestii voi mai reveni.

Asociația la Beiuș.

Primum apelul pe care-l publicăm mai la vale. Nu ne îndoim că făgăduințele cari se cuprind în el se vor împlini și avem nădejdea că în urma muncii harnicilor noștri conducători din părțile acele, un cât mai mare număr de țărani va intra în sânul Asociației noastre. Credem că mai ales în chestiunile economice s'ar putea lucra cu mai mult succes în părțile Beiușului.

Onorat Domn!

Ne prezentăm înaintea D-lor Voastre, ca și conducători ai Despărțământului Beiuș al „Asociației pentru literatura română și cultura poporului român”. Când am primit această onorifică saroină, am avut în vedere un lucru: să ne îngrijim, după puteri, de educația economică și culturală a poporului, coborându-ne la sate, ca să ținem prelegeri, să aranjăm șezători, să înființăm tovărășii, reuniuni, biblioteci, etc.

Se înțelege, că toate aceste nu se pot realiza, dacă nu vom avea concursul binevoitor al cărturarimei noastre dela sate. De aceea, acum când iarna bate la ușile noastre, batem și noi la ușile D-lor Voastre rugându-Vă cu o căldură ce nu se poate cobori în cuvinte, să nu ne refuzați chemarea ce vi-o facem, ci să ne dați tot concursul posibil și anume:

Fiecare bun Român să se înscrie membru la Asociațiune. Membru ordinar plătește anual suma de 10 cor., contribuind în modul acesta la susținerea școlii civile de fete cu internat a Asociațiunii, la susținerea muzeului istoric și etnografic, precum și la tipărirea de cărți pentru popor.

Membrul ajutător plătește 2 cor., plus dela cei ce vor încă o coroană, pentru acoperirea cheltuielilor curente. În contul sumei acesteia vor primi 10 broșuri și un calendar. Ca astfel de membri să se înscrie țărănimea noastră și comunele parohiale mai sărace.

Rugăm atât preoțimea, cât și învățătorimea să țină cursuri cu analfabeți.

Onorații Domni preoți să binevoiască a ne comunica apoi următoarele:

a) câți știutori de carte sunt în satul ce-l păstorește, căci cu prilejul prelegerilor dorim să distribuim cărți cât mai multe.

b) doriți să aveți în sânul D-voastră bibliotecă înființată de despărțământ sau ba?

c) Aveți societate de consum sau alte însoțiri? Dacă nu, doriți să înființați?

Vă rugăm ca la aceste întrebări ale noastre să răspundeți până la 15 Ianuarie n. 1912, trimițând totodată taxa și lista membrilor ordinari și ajutători.

Cine nu va răspunde la aceste îndatoriri de ordin cultural, se va face culpabil de cea mai păcătoasă nepăsare față de străduințele de luminare ale Asociației noastre.

În incredințarea că nu se va afla nimeni care să nu ne dea concursul binevoitor pentru promovarea intereselor noastre culturale și economice, Vă rugăm primiți asigurarea stimei noastre.

Beiuș, la 7 (20) Decembrie 1911.

Dr. Gavriil Cosma, m. p. preș. despărțământului. Dr. Cornel Nyeș m. p. vice-preș. Ioan Bușia m. p. bibliotecar. Petru E. Papp m. p. secretar. Vasile Ștefanica m. p. casier. Dr. Ioan Ciordaș m. p. controlor.

Membrii în comitet: Coriolan Ardelean m. p. Dr. George Murășian m. p. Dr. Constantin Popovici m. p. Dr. Constantin Pavel m. p. Ioan Roșu m. p.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

Scrisori din București.

Vești nouă. — Iresponsabili. — Mincinoși și lași. — Umbrele vieții noastre. — Autorizatului îi place să publice o flecărie.

București, 13 Decembrie.

Aștept totdeauna cu nerăbdare ziarele dela noi. Și urmăresc cu interes toate manifestările vieții noastre de acolo. Imi pare bine când află că'n sutare sat biata nație și-a putut afla mijloacele pentru a-și salva școala, când cetese despre devotamentul cutărui preot pentru ridicarea poporului său. Zămbesc când văd în unele rînduri reclama deghizată, care nu-i decât preludivul viitoarei candidaturi la demnitatea de fruntaș dintâi.

Uneori cetesc nume de oameni, pe cari îi cunosc, sau cari mi sunt prieteni. Mă bucur de triumful lor și mă întristează loviturile ce le îndură. Văd în unele rînduri dragostea de adevăr, văd în altele prostia omenească în largul ei. Văd în unele scrieri fulgerătoare de lumină, văd în altele tâmpenia bastardului intelectual însoțită de răutatea inorentă neamului de slugă. Și câte știri interesante nu cetesc. Știri, despre care habar n'aveam.

Uite de pildă „Pseudoromânul” din Arad imi aduce o veste curioasă. Cică eu odată aș fi purtat alt nume, pe care mi-l-aș fi schimbat. Și, fără sfială, o afirmă această categorie. Forma, în care este făcută afirmațiunea ne îndreptățește a ne gândi cu îngrijorare la halul în care ajung unele ființe. Dar ce nu e în stare să afirme dl ce își vinde conștiința? Paraziți de aceștia am mai văzut destui.

N'am avut nevoie să mi schimb numele cinstit moștenit dela înaintașii mei. Pentru că aceia n'au fost fruntași dintâi, nici n'au prezetat niciieri conturi, pentru ca să mi fie rușine de faptele lor. A da, dacă mi-ar fi lăsat alt nume, ca de pildă acela de Goldiș, mărturisesc că mi-ar fi rușine să'l port. Prea s'ar lega multe povești urite de el.

Dar, mă rog ce însemnează procedeul acesta de a schimbonosi numele cuiva, spre a putea totuși să și faci de cap atunci, când în trecut lui nu poți găsi nici un act de necinste? Ce's gesturile astea de bastard de mahala? Procedând la fel, am putea face numelui de Goldiș această potrivită etimologie: Goldiș nu poate deriva decât din Goldfisch, ceace însemnează pește de aur, deci o amfibie mai de ceva în lumea peștilor de tot felul, cari la noi sunt reprezentati și prin specimenul peștelui național, care exploatează chestia națională cum exploatează cavalerii de industrie anumite personaje feminine.

Și oamenii aceștia mai au dreptul să pretindă respectul dela un popor întreg. Continuați, domnilor pe acest drum. O să ajungeți departe. Cine o să regrete nu putem ști. În orice caz va regreta cineva. Dar numele cutărei persoane ne interesează astăzi? Când sunteți strînși cu ușa, când vi-se strigă în față: Ați mințit, — în loc de a răspunde și a dovedi tradarea alergați la asemenea subterfugii? Nu, domnilor, ori cât noroi ați arunca într'o parte sau într'alta, astăzi lumea vă cunoaște, orice slugă ați tocmi ca să vă apere.

Din întâmplare — crudă fatalitate! — noua achiziție ce-au făcut-o autorizații pentru redacția „Pseudoromânului”, nu se deosebește întru nimica de vechile achiziții. Acelaș cabotin, fără vlagă, naufragiat în literatură, ducând cu dânsul toate calitățile acestui soi de oameni. Acelaș laș, care se ascunde, când i-se cere cont de actele necinstite, aceleași svârcoliri de a scăpa prin batjocuri, când este prins cu minciuna. Aceiaș grozavă sărăcie morală, aceiaș lipsă de onestitate sufletească. Acelaș venin pentru cei ce'l disprețuiesc, acelaș dor de a însemna ceva, de a și vedea tipărite îngăimările.

Pentru orice societate nu poate fi ceva mai periculos decât acești indivizi, a căror inteligență e o ghiată pe care ai dat vâc, dar nu i-ai scos lustru. Te împiedecă de ei ori unde. Scriu versuri proaste. Văd că nu au trecere, zic „Doamne ajută-ne” și se acată de proză. Silese pe părinți să și vândă boii din jug spre a și tipări ei în volum năzdrăvăniile. Zadarnic. Cine să se oprească la produsul minții lor? Cu amarul în suflet se refugiază apoi în gazetărie. Și când găsește oameni cari, în loc să-i pună să scrie adrese, îi lasă să scrie articole, se dau în spectacolul în care se dă

lașul pripășit în spelunca din strada Zrînyi. Fierște, nu le poți cere lor socoteala. Românul zice: Nu te uita la căne, ci la al cui e cănele. În cazul de față stăpân și căne sunt tot una. Deci am încercat zadarnic să corom vre-unuia să și dovedească afirmațiunile. Și-i tratezi cel mult cu melodiasele cuvinte, cu cari odinioară a tratat d. Goldiș pe răposatul Mureșianu.

Ce ironie. „Gazeta Transilvaniei” ajunsă în stăpânirea tovarășilor aceleia, care odată a terminat un articol împotriva lui Mureșianu cu „hai sietăr”. Biata gazetă. Ori cât de invrednicită în ce privește actualitatea, era însă uneori simpaticeă. Mai ales când „din cauza sfintei sărbători” nu apărea. Noii stăpâni s'au grăbit să-i schimbe întâi capul, înlocuind eleganta literă de până acum cu niște potocave cât toate zilele. Aceasta e reforma introdusă. În colo asupra ei plutește tot duhul lui Samurache. Ba și Valerică dela Turda, fruntașul dintâi între intelectualii noștri, marele doctor social, care afirmă „că indiscutabil rane sunt în corpul națiunii, dar nu trebuiesc spuse”, până și el a rămas cu proza lui.

Așa s'a reorganizat presa noastră autorizată: La „Pseudoromânul” se angajază un individ pe care nici vremea, nici bacalaureatul, pe care l-a luat la vârsta de 28 de ani, nu l-au putut ciopli, nu l-au putut scutura de lichelișmul înăscut. Gazeta își schimbă capul. Și reforma-i gata. Biata „Gazetă” cel puțin ne face s'o compătîmim, gândindu-ne la trecutul ei. Dar „Pseudoromânul” al cărui seurt trecut e un lanț de minciuni, de calomnii tălucite pe rînd de cutare aventurier, sau de cutare bacalaureat la 28 de ani, — nu merită nici compătîmire. Organ al lașității de eugetare, scris de oameni lași, servit de slugi lașe, ar putea să și schimbe și el titlul din „Românul” în *Lașitatea*, căci, cetindu'l nu poți esclama decât: Cioflecărie! Vai de bietii lui cetitori.

I. U. Soricu.

Răvaș din Beiuș

Conferențe. — Activitatea noastră politică. — Umilirea unui dascăl român.

Beiuș, 26 Decembrie.

În timpul din urmă Despărțământul Beiuș a ținut încă două conferențe. În 10 Decembrie a vorbit d. Traian A. Pinteru despre „Poesia română modernă”, iar în 24 Decembrie dl Dr. Cornel Nyes, despre „Fermentație, putreziciune și mucezeală”.

Dl Traian A. Pinteru este un tânăr cetit, stăpân pe o frumoasă limbă românească. În orele libere se ocupă cu literatura, scriind versuri. Se înțelege că vorbind despre poesia românească modernă ne era ușor să ghicim pe unde o să ne poarte cu conferența d-sale. Doar e vorba de poesia simbolistă. Știindu'l mare adorator al lui Ovid Densușianu, în revista căruiia își publică încercările poetice, și mai știindu'l că are o slăbiciune iertătoare pentru produsele literare ale lui Isacu, în calitate de secretar al Despărțământului m'am simțit îndemnat să-i atrag atențiunea cu câteva zile înainte de ținerea conferenței, că n'ar fi oportun să vorbească despre reprezentanții simbolismului la noi, îndeosebi despre Isacu. Mi-a promis, și s'a ținut de cuvânt. A vorbit frumos despre poesia simbolistă la diferitele popoare apusene, despre reprezentanții ei mai renumiți și în treacă a făcut pomenire și de ai noștri. După părerea conferențiarului aceasta e poesia viitorului și termină cetind o romanță de a lui Minulescu, o poezie de a lui Densușianu și încă alte două, dintre cari una proprie.

Noi cari deși formăm parte din o *altă școală*, sănătoasă, trainică, biruitoare, ce se opune dârz înlocuirii poeziei noastre adevărate și reale, isvorită din însuși sufletul nostru cu poesia simbolistă fără viață, am privit în dl Traian A. Pinteru pe tânărul deștept, ce știe să tracteze și chestii plietisititoare, într'un fel dragut.

Ne vom bucura dacă nici pe viitor nu ne va lipsi de acest dar.

Dl Dr. Cornel Nyes a vorbit despre domniul științei, arătând cum se întâmplă fermentațiunea la diferite plante. În legătură cu aceasta mi-a arătat, cari sunt bureții fermentațiunii, trece, prin-

tr'o ordine de idei la „drojdiile berei și a vinului, cari produc fierberea alcoolică a fluidelor cu conținut de zahăr”. O parte însemnată dintre oameni, consideră această fermentație de binefăcătoare pentru existența noastră. „Dacă însă luăm în considerare influența desastroasă a alcoolului, trebuie, neapărat, privit de cel mai primejdios dușman al neamului omenesc”.

E dureros, că „atunci când foamea an de an ne amenință cu înfățișarea ei grozavă, estensiuni colosale de pământ sunt cultivate cu cartofi și orz, fabricatoarele de bere și vinars, în loc să se cultive cu bucate în adevăr nutritoare”.

De aci urmează pentru țară daune incalculabile. În Germania se cheltuiește pentru băuturi trei miliarde, aproape dublu cât pentru armată și marină. Lucrătorul iarăși risipește cu beutura mai mult ca 10% din câștigul său. Și în cele mai dese cazuri aici e a se căuta sărăcia poporului, nevoia de locuințe potrivite, lapte și hrană nutritoare.

Dar tomnițele și casele de alienați de cine sunt pline și pentru cine sunt făente? Ele nu și recrutează contingentul de chiriși compătîmiți din șirul alcooliceilor? Conferența bine prinsă, a făcut impresii excelente.

După conferința d-șoara Miluța a declamat dragut din Coșbuc, iar dna Livia Dr. Cosma a acompaniat la pian și totodată și cu vocea-i plină plăcută pe d-șoara Farkas în trei cântări executate într'un mol pătrunzător. Natural că sub popul de aplause, bisarea era inevitabilă. Și dna Cosma și d-șoara Farkas nu ne-au lipsit de această plăcere.

Tuturor le suntem foarte recunoscători și mulțumitori. Nu mai puțin avem să-i fim recunoscători dnei Radu, care ni-a pus la dispoziție pianul d-sale până când Despărțământul își va cumpăra unul propriu.

Conferența următoare — pe a doua zi de Crăciun — e a dlui Lucian Boleaș.

În luna aceasta făcându-se înnoirea membrilor în reprezentanțele comunale, precum și alegeri la sate, din motive acceptate și de Comitetul Despărțământului. Sunt cu aceste prilejuri și pe satele noastre lupte. Ele n'au nici un interes pentru viața noastră politică. Acolo principiile se risipesc la vederea beuturii. Poate alegerile din Beiuș ar avea un interes pentru noi. Aici odată — și nici nu așa de mult — eram stăpâni la oraș. Reprezentanta și antistia comunală era recrutată dintre noi. Și ea oameni vecinic oportuniști, noi nu ne gândeam la o vreme, când așa pe neobservate vom pierde terenul de sub picioare. În reprezentanță la alegerile din urmă lista românească a căzut, iar în antistie ni-s'au rezervat două locuri.

E și la noi organizație ca în toate părțile, și muncim tot așa ca și alții.

După alegeri strigăm, lărmuim, cei la „masa grozavilor” mai facem câte un gest larg, amenințător, că cutare și cutare nu-i la postul său. Dar întreb: *Toți, împreună, ce faceți?*

Un dascăl român, dela școlăle noastre confessionale, s'a hotărît să treacă la școala comunală. Și-a făcut cererea în regulă, s'a prezentat în satul respectiv. Reîntors acasă scrie fratelui său, că scaunul școlar e pentru el deși recurenți sunt mai mulți. Din scaunul școlar face parte și preotul, ca membru. Președinte e jidanul din sat, la care s'a și dus să-i ceară sprijinul...

E o grozavă decădere morală, o umilire rușinoasă, ca un preot român să stea sub presidenția unui jidan, ca un dascăl român, crescut cu ajutorul diecezei noastre să se simtă mai bine, să aibă director școlar pe jidanul decât pe preotul.

Fugi de școala confesională, că acolo-i președinte preotul, și sari în brațele jidanului ocrotitor?

Cătă umilire Doamno!

Senin.

Gaut un tânăr român

notar diplomat, care ar ocupa postul de subnotar și care la caz de corespunde poate fi ales în timp scurt și notar într'un cerc curat românesc.

Ofer ele sunt a se trimite la administrația „Tribunei”.

Von der Goltz despre războiul italo-turc.

Von der Goltz pașa, reorganizatorul armatei turcești, fost colonel în armata imperială germană, publică în „Neue Fr. Presse” din Viena un interesant articol despre războiul italo-turc.

Von der Goltz pornește din constatarea că, după mai mult de două luni de la începerea războiului, situația e bună pentru Turci, măcar că au fost atacați pe neașteptate.

Cel mai mare câștig este împăcarea Turcilor cu Arabii, între cari era dușmănie veche. Se știe că Selim I a cucerit la 1516 Siria a luat titlul de apărător al locurilor sfinte la sultanul mamelucilor din Egipt, pe care de asemenea l-a biruit. Arabii n-au uitat înfringerea, ei sunt popor cult, au literatură bogată, organizație feudală, în opoziție cu cea democratică a Turcilor.

Luptele cu Arabii s'au urmat mereu și stăpânirea Arabiei a cerut nenumerate jertfe de oameni și de bani. Turcii nu puteau renunța la această țară, căci sultanul ar fi pierdut dreptul la califat.

Chestia arabă, era înainte de începerea războiului, cea mai gravă și mai amenințătoare pentru Turcia tânără.

Atacul brutal și plin de dispreț al Italiei a șters dușmănia între Turci și Arabi. Se cunosc declarațiile celor doi revoltați — a lui Yahia și a lui Said Idviss. E foarte de crezut că comandantul oștilor turcești în Arabia, Isat pașa, va prefăce împăcarea de azi în veșnică alianță. Țara o cunoaște și este doritor de împăcare, dându-și seamă de roșul ei.

În Tripolitania, Turcii lucrează mână în mână cu Arabii și sunt în cea mai deplină înțelegere. Arabii din orașele de pe țărm pot dori dominația Italianilor, cu cari sunt legați prin comerț și care n'au uitat că Turcii le-au răpit puterea politică, sunt acum câteva zeci de ani. E adevărat că Arabii din Tunis pot cere, după respingerea Italianilor din Tripolitania și Cirenaica, autonomie locală; dar n'ar fi vre-o pagubă pentru Turcia, ei tocmai din potrivă.

Fapta lui Enverbei, ginerele sultanului de astăzi, c'a venit în Cirenaica și împărtășește cu Turcii și Arabii toate greutățile războiului, a avut cea mai mare înfrângere asupra localnicilor.

Von der Goltz, din scrisori ce primește regulat de la Enver bei, află că el e foarte mulțumit cu Arabii, minunat de disciplinați și a căror vitejie nu cunoaște margini. În fiecare noapte, de luni de zile, atacă pe Italiani. De la început se cam temeau de bombele cele mari ale vaselor de război. Acuma le desproțuese, căci și-au dat seamă că fac prea puțină treabă pe uscat, în pustie, și mai mult egomot.

Arabii nu cheltuiesc muniția în zadar, ei se apropie folosindu-se de toate mijloacele până la depărtarea dela care trag fără greș. Soldații europeni sunt neînstare a face atât de cu izbândă asemenea lucru.

Enver bei scrie că frăția de arme între Turci și Arabi este atât de strinsă, încât, chiar dacă sultanul ar renunța la Tripolitania și Cirenaica, Arabii și Turcii de acolo vor urma duptă mai departe și nu fără puțința de a izbuti.

Tripolitania are puțin locuitori, dar faptul că șeicul Senusilor, Seid Mohamed es Zougair, s'a rostit împotriva Italianilor, va da luptători și mijloace materiale. Impotrivirea crește cu cât Italianii vor intra mai adânc în țară și sunt siliți să înainteze. Arabii și caii lor cămilele cer puțină hrană, sunt deprinși cu viața în pustie și vor putea ținea piept dușmanului cu izbândă.

Von der Goltz nu știa încă de izbânda din urmă a Turco-Arabilor, cari la Bir Tobras au bătut pe colonelul Foca și l-au urmărit până în Ainzara, punând aci stăpânire pe linia din afară a întăriturilor. În această luptă vedem tipul celor viitoare și cu cât Italianii vor înainta mai departe, cu atât primejdia unei zdrobiri crește.

Von der Goltz nu numai că admite retragerea în pustii, dar, e de părere că nici nu trebuia să piarză atâți oameni în luptele de lângă Tripolis, unde le era Italianilor îndemână. Dar, ori cum, e bine că retragera sa' făcut, căci în jurul sâmburelui de oaste regulată turcească se grupează Arabii și se luptă după toate regulile artei militare.

În fața Tripolisului n'au stat niciodată mai mult de 6000 de Turci. Aceștia împreună cu Arabii au reușit a ține locul, asediați, la 45 de mii de Italiani.

Acum Italianii au 80.000 oameni în Cirenaica și Tripolitania. Întreținerea lor e povară grea pentru finanțele regatului.

Luptele în jurul orașelor de lângă țărm au fost de prisos; dar în războiu nu poți totdeauna face ce vrei.

Greutățile încep pentru Italiani la 20 de km. la Miză-zii de Ainzara unde Gebel Tarhuna se înalță priporos.

Pășania dela Bir-Tobras este caracteristică. Avantposturile turcești trebuie să fie la Azizia, 35 km. iar puterea cea mare în Kasr-Gurian.

Von der Goltz nu crede că Italia poate cuceri Dardanelele fără a pierde flota; a debarca oști în Europa, ar fi primejduite, nu numai din pricina Puterilor, dar din pricina puterii militare a Turcilor aci.

Von der Goltz îndeamnă pe Turci să fie uniți, să lase desbinările și schimbările de ministri, căci toată nădejdea trebuie să și-o pună numai și numai în ei înșiși.

În asemenea condiții, războiul se va isprăvi spre cinstea Turciei tinere.

Serbările jubilarie din Rusia.

Chișineu, 8 Decembrie.

Cu cât se apropie mai mult data când Rușii vor sărbători răpirea Basarabiei, cu atâta mai puțin se înțeleg asupra modului cum trebuie sărbătorită acea dată și cum să fie trecută spre amintire generațiilor viitoare.

Primul lucru care a fost deja hotărât încă de anul trecut, este facerea unui somptuos monument care să reprezinte pe Alexandru al III, într-o atitudine oarecare mândră și falnică, monument care să fie așezat pe una din principalele piețe ale Chișineului. Banii pentru acest monument au început de mult să se adune, s'au lansat liste de subscripție, la cari au subscris toate comunele și foarte mulți particulari.

Dacă asupra acestui punct edilii Chișineului s'au înțeles repede, și aceasta poate din cauza sentimentului de quasi religiozitate ce-l au față de „tron” și membrii dinastiei, decani nu îndrănesc să vorbească decât cu evlavie și smerenie, nu așa stau lucrurile în privința restului din programul serbărilor ce se vor face.

Astfel, încă dela început, s'a propus organizarea unei expoziții generale basarabone în Chișineu și crearea unei școli centrale superioare de agricultură, unde fiii de săteni să poată căpăta cele mai complete cunoștințe pentru exploatarea întinselor și fertilelor câmpii dintre Nistru și Prut.

Aceste propuneri au întâmpinat chiar dela început cele mai mari piedeci și n'au reușit să fie aprobate definitiv nici până în ziua de astăzi deși n'au mai rămas decât numai câteva zile până să se îplinească suta de ani, dela data încorporării.

Pentru expoziție majoritatea membrilor din zemstvo-ul guberniei aduc ca motiv de respingere lipsa de bani pentru organizarea ei, lipsa timpului necesar, precum și prea puținul folos practic ce se va trage din o asemenea expoziție.

Pentru realizarea planului de a se crea școala de agricultură până astăzi nu s'a opus nimeni altul, decât numai deputatul Krupenschi împreună cu toți membrii familiei lui, cari se urcă la câteva zeci și au o mare trecere printre nobilimea.

Și această opunere era nemotivată, — și cum ar fi putut-o motiva — și consta în faptul de-a refuza cedarea terenului necesar școlii și prevederea creditelor necesare întreținerii.

Dar ideea în sine este bună și s'a infiltrat pra adânc în nimile celor ce ar putea trage foloase din crearea unei asemenea școli, încât Krupenschi cu toată marea lor trecere și putere par că vor ceda și de formă vor ajuta la realizarea ei.

Și această cedare nu poate fi tălmăcită altfel decât prin teama ce o are Krupenschi, de a nu cădea la alegerile viitoare pentru Dumă și astfel să piardă rolul său preponderant în politica de desnaționalizare a Basarabiei.

În modul acesta basarabenii vor căpăta o școală nouă în Chișineu, și vor continua să aibă ca reprezentant în Duană pe un dușman al lor.

„Seara”.

INFORMAȚII.

ARAD, 28 Decembrie n. 1911.

— „Șezătoarea” din Timișoara.

Ni-se scrie: Interesul pentru reprezentanța „Șezătoarei” e zilnic tot mai mare. S'a mai anunțat participarea unui număr mare de familii din Orăștie, Deva, Hațeg și Bistrița. S'au expedit peste 1500 de invitații și suntem rugați să anunțăm, că reclamații pentru invitații se pot face la d. Romulus Cărăbașiu, președintele comitetului aranjator.

Pentru înconjurarea inconveniențelor cu locuințele, s'au luat dispoziții la mai multe hoteluri, ca în ziua reprezentanței să se rezerveze mai multe odăi. Cu toate acestea e bine ca publicul participant să se adreseze dlui Ioan Popa, funcționar la „Timișana”, ca astfel pentru fiecare participant să se rezerveze o cameră la vre-un hotel.

Cu ziua de 3 Ianuarie n. biletele de intrare se pot căpăta la casarul institutului de credit și economii „Timișana”, la d. Eutimiu Ioranel.

— Monumentul lui Ion Maiorescu. Din Craiova ni-se scrie: Lucrările pentru așezarea bustului lui Ion Maiorescu la Parcul Bibescu, se continuă cu multă activitate.

Solemnitatea desvelirii va avea loc, după toate probabilitățile pe la începutul lui Martie.

† Aurel Beleş. Din Budapesta primim triste veste că Aurel Beleş, student la facultatea de medicină, în vârstă de 22 ani, astăzi în orele de dimineață, luând o cantitate mai mare de otrăvă, a murit. Răposatul a fost un tânăr distins dela care se așteptau multe. El e fiul dlui Ion Beleş autor public în Arad. Trimitem adânc întristatei familiei condoleanțele noastre.

Dumnezeu să-l odihnească!

— O nouă parohie românească în Timișoara.

Citim în „Temesvári Hirlap”: „Credincioșii parohiei gr.-ort. române din Timișoara-Mehala de mult au dorit înființarea unei noi parohii, parohul Ioan Plavoșin nefiind în stare să conducă singur parohia întinsă. Fiind, însă, între credincioși și de cei cari nu voiau înființarea parohiei, Episcopul Aradului a dispus să se pună chestiunea la vot. Dumineca trecută a avut loc votarea în biserica românească din Mehala. Înființarea parohiei noi a fost votată cu o majoritate de 28 de voturi”.

— Succesele unui sculptor român la Paris.

Sculptorul român C. Brăneș care a obținut la diferite expozițiuni de artă din capitala Franței succese ce-l pun alături de cei mai mari maeștrii ai sculpturii, lucrează actualmente la o grandioasă operă care va fi expusă la Grand-Palais din Paris. Ziarele franceze aduc elogii talentului sculptor român.

— Prelegerile la gimnaziul român din Brad.

Diracțiunea gimnaziului român din Brad aduce la cunoștința elevilor că prelegerile la acest gimnaziu se reiau Luni, 1 Ianuarie n. 1912.

— Alegerea de protopop în Chișineu. În ședința de azi a Consistorului plenar s'a decis a se deschide concurs pentru împlinirea șaanului vacant de protopop în Chișineu.

— **Opera unui arhitect român în Viena.** Ni-se serie: În 23 l. e. s'a redeschis în Viena restaurantul „Zur Grossen Tabakspfeiffe” situat în centrul oraşului în imediată apropiere de Stofansplatz (1 Jasonirgottstrasse 6). Lucrările arhitectonice s'au făcut după planurile şi sub îngrijirea merituosului arhitect român dl Cesar Popovits, care trece de unul dintre cei mai talentaţi şi distinşi arhitecţi ai capitalei austriace.

Nu exagerăm de loc, când constatăm pe baza criticii generale a ziarelor din Viena, că opera distinsului nostru compatriot şi bun român a produs în toate cercurile artistice cea mai bună impresie, fiind recunoscută ca cea mai înaltă prestaţiune de felul acesta.

Restaurantul „Zur Grossen Tabakspfeiffe” este azi localul cel mai frumos şi mai cu fast aranjat din capitală.

Luxul discret, confortul simplu şi soliditatea tuturor întocmirilor interne, face o impresie armonică asupra privitorului şi contribuie la aceea, ca să se simtă bine într'un asemenea local.

Instalaţiunile se extind peste 3 etaje: În sotterain pivniţa orăşenească (Stadtkeller), în parterele câteva odăi pentru oaspeţi, iar în întreg etajul prim mai multe săli mai mari şi mai mici, pentru întâinduri familiare şi intime.

Nu este aici locul să ne dimitem în detalii şi în critice de artă căci promitem că vom reveni încă asupra acestei producţiuni artistice a unui român; voim să aducem însă şi noi felicitările noastre româneşti — cel puţin tot atât de sincere ca şi cele ale străinilor — dlui arhitect Cesar Popovits (de origine din Lipova) şi să-i urăm încă multe succese de felul acesta.

Notăm încă, că proprietarul restaurantului Franz Rain a oferit masă gratuită pentru câte un student român sărac pe timp de mai mulţi ani, fiind în considerare sprijinul ce l-a avut totdeauna din partea Românilor şi stima ce o poartă faţă de arhitectul român dl Cesar Popovits.

— **O nuntă în familia domnitoare.** Din Viena vine ştiria apropiatei nunţi a arhiducesei Maria Isabela, fiica arhiducelui Frederic cu Gheorghe ducele de Bavaria, ce se va celebra în localitate prin luna Februarie, probabil paralel cu nunta de *diamant* a arhiducelui Rainer.

După ceremoniile obişnuite, tinerii căsătoriţi vor pleca în voiaj de nuntă spre Spania.

— **Tragedia unei familii aradane.** Duminecă după amiază, în presara Crăciunului catolic, controlorul orăşenesc Figus Albert era ocupat cu împodobirea unui pom de Crăciun. Ca surprinderea copiilor săi să fie mai mare, îşi trimise băiatul de 13 ani şi copilă de 12 ani în altă cameră.

Aici, copilul a luat o puşcă atârnată de părete şi, în glumă, crezând că puşca nu e încărcată, şi-a ameninţat sora că o împuşcă. Ea zimbi la ameninţări. Copilul trase de cocoş şi fetiţa căzu moartă.

— **Peste 100 de persoane înveninate.** În azilul de noapte din Fröbelstrasse s'au îmbolnăvit ieri noapte peste o sută de persoane. Direcţiunea azilului speriată de această îmbolnăvire repentină, a dispus transportarea bolnavilor la spital. A înştiinţat totodată şi poliţia, care crezând că poate să fie holeră, a luat toate măsurile preventive. Transportaţi la spital mulţi dintre bolnavi au murit. Era o mare zăpăceală în întreg spitalul, noştiind nici medicii la început ce boală poate fi. După ce spiritele se mai liniştiră, medicii au constatat înveninare, care după mărturisirea bolnavilor, s'a aflat că provine din mâncarea de peşte stricat. În cursul nopţii au murit 36 de persoane. Internaţi la spital au mai murit încă 70. S'a deschis anchetă pentru aflarea negustorului, care a vândut peştele.

Impăratul Wilhelm la Viena. Din Berlin se comunică: La primăvară, împăratul Wilhelm,

în drumul său spre Corfu, se va opri şi la Viena, unde va reda vizita moştenitorului de tron. Cu această ocazie va vizita şi pe Maj. Şa.

— **Demonstraţie sângeroasă în Petersburg.** O recentă telegramă din Petersburg anunţă, că ieri după amiază a avut loc o sângeroasă ciocnire între miliţie şi popor. Cazacii au tăbărit călări asupra mulţimei, căleând cu caii mulţimea şi lovind-o cu sabie. Sunt mulţi morţi şi mulţi răniţi. În telegramă nu se spune care a fost cauza acestei ciocniri.

— **Preşedintele Taft şi secretarul său.** Ziarele străine aduc următoarea ştire: Secretarul preşedintelui Statelor-Unite, căpitanul Jonshon s'a logodit acum de curând cu fata preşedintelui, din care cauză a căzut în disgraţia şefului. Preşedintele nevoind să ştie de dragostea fetei sale cu căpitanul Jonshon, a pus capăt acestui roman, despărţind tinerii unul de altul. Jonshon a fost trimis în străinătate în misiune politică.

— **Războiul italo-turc.** Ştirile mai nouă anunţă că în ajunul Crăciunului a fost o ciocnire vehementă între duşmani, care a ţinut până către dimineaţă. Mai mult ca jumătate din soldaţii italieni au rămas pe câmpul de război, care înseamnă o victorie pentru Turci. Trupele italiene au fost silit să se retragă în ţărnuţul mării.

— **Tribunalul şi Negrii din America.** Intre Negrii din Chicago s'a provocat o mare agitaţie prin hotărârea curţii de apel referitoare la escluderea Negrilor dintre membrii curţii de juri. Hotărârea aceasta loveşte de drept în neamul Negrilor, dintre cari o mare parte sunt oameni cu carte, unii avocaţi, medici etc. şi au apoi drept la alegerea preşedintelui Uniunii, iar atacul îndreptat contra lor din acest prilej, vădit prin nemulţumirea provocată, va avea drept urmare o agitaţie contra unuia dintre cele două partide şi lupta ce se va da pentru apropiata alegere. Având Negrii un foarte mare număr de voturi, fără îndoială alipirea lor la unul dintre aceste două partide, va fi zdrobitoare pentru celalalt.

— **Foc localizat cu dinamită.** În Brooklyn, un suburbiu al New-Yorkului s'a aprins într'o stradă locuită de populaţia săracă, un magazin de mărfuri şi focul s'a întins cu atâta putere încât pompierii nici nu îndrăneau să înceapă munca de salvare. Deja ardea întreaga stradă când a fost chemată armata să dea ajutoare. Dar dovădindu-se zadarnică orice opintire de a localiza incendiul soldaţii au distrus cu dinamită mai multe case şi numai așa au putut împiedeca lăţirea focului.

— **Furtuni mari în Franţa.** De câteva zile şi în Franţa bântuie furtuni mari. Toate oraşele de coastă sunt bântuite de furtuni puternice şi au avut de suferit pagube colosale. Numeroase vapoare au dispărut fără a se putea afla până în prezent ceva despre soarta lor.

La Bordeaux se aşteaptă zadarnic sosirea a nouă vapoare mari, având fiecare un echipaj de 600 de oameni.

În faţa agenţilor de navigaţiune, plâng în disperare femeii şi copiii.

— **Din Portugalia.** O telegramă din Lisabona anunţă: În Braga s'a revoltat o parte a regimentului 2. Soldaţi cumpăraţi cu bani şi instigaţi de agenţi royalişti au ocupat casarma, şi baricadându-se au provocat turburări. Comandantul regimentului, ajutat de partea rămasă credincioasă noului regim, i-a somat să se predea. Răsculaţii au răspuns cu salve date în aer. Comandantul a îndreptat tunurile contra casarmei, ceea ce a avut efect, căci turburătorii, văzând situaţia neprielnică, au depus armele.

Tot din Lisabona se comunică, că rogele Manuel a protestat contra intenţiei guvernului, de a scoate în vânzare giuvaericelele şi pietrele

preţioase găsite în palatul regal, deoarece formează proprietatea sa. În urma acestei protestări guvernul va aduce chestia aceasta în discuţia camerei, care va hotărî, asupra acestei averi considerabile.

— **Catastrofă în cinematograf.** În cinematograful de pe Frankfurter Allee din Berlin s'a întâmplat o groaznică catastrofă, a doua zi de Crăciunul catolic. Era o reprezentaţie pentru copii, cu proiecţiuni despre ascensiuni aviatice. În cursul reprezentaţiei s'a aprins filmul, care a produs o mică flacără, întrerupând totodată şi proiecţiunile. La vederea flăcării publicul s'a speriat, crezând că se va întâmpla vre-o nenorocire. Mamele şi-au luat în braţe copiii grăbind spre ieşire. A fost zadarnică încercarea directorului de a linişti publicul, asigurându-l că nu s'a întâmplat nimic primejdios. Au ieşit cu toţii. În îmbulzeala dela ieşire au fost omorâţi însă trei copilaşi şi striviţi şase precum şi două femei bătrâne.

— **La fondul Victor şi Eugenia Tordăşianu** pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii meseriaşilor sibiieni au mai dăruit: Iosif Unchiu (orig. din Orlat), Augustin Iosivaş şi Laurentiu Nemeş, măestru pantofar, câte 1.50 cor., Ioan Popa, paroh (Vidacul rom.) soţia sa Iuliana şi copiii lor: Anastasia, Virgil, Mărioara şi Letiţia, cor. 1.20; Nicolae Chirciu, paroh (Almăş-Sălişte) şi prezid. Insoţirii Raiffeisen 40 bani; învăţătorul pent. Ioan Suciu din (Măgărei), în amintirea rep. ginere Ioachim Trif, fost paroh (Verdu), cor. 1; Vasile Moşoiu, not. (Apoldul rom.), 30 bani; Ioan Voicu, sodal rotar, 20 bani; Ioan S. Olteanu, paroh (Poiana-sărată) 1 cor.

— **La fondul Bechnitz** pentru răspândirea de cărţi folositoare printre meseriaşi al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, a mai dăruit: Vic. Stanciu, profesor, 1.20 cor, Iosif Bucea, sod. eism. 30 bani, George Borzea, paroh (Coveş) 1 cor.; Vasile Moşoiu, notar (Apoldul rom.) 30 bani, Miorica Tordăşianu 10 bani, Vasile Olteanu, croitor pantofar, 80 bani şi Eugen Tordăşianu 10 bani.

x **Retay şi Benedek** Budapesta IV strada Váci 59. Avem onoarea a aduce la cunoştinţă on. preoţilor că am deschis în atelierul nostru o secţie separată pentru pregătirea praporilor şi astfel sunt în situaţia să satisfacem orice cerinţe.

Praporii sunt după plac, din mătase colorate cu broderii în aur şi mătase. Icoanele după cerere executate cu artă. Praporii sunt complet lucraţi, nu mai au lipsă de absolut nimica. Lucrăm chiar şi după măsura dată. Trimitem ori şi cui catalog şi desaturile icoanelor spre alegere.

St. D. Rethay şi Benedek, atelier de industr. bisericască Budapest.

Cred a-mi face o datorie faţă de DVoastră, când vă exprim mulţămirea mea şi a parohienilor pentru lucrurile Dvoastră, căci atât altarul cât şi desaturile la ferestri, hainele şi celelalte dovedesc cu prisos soliditatea lucrării şi bunul renume de care vă bucuraţi.

Cerând binecuvântarea lui Dumnezeu pentru lucrările Dvoastră, îmi exprim şi pe această cael mulţămirea mele

Budapesta.

Ioan K. Leimeter,

paroh (Budapest Tabak) consilier papal.

Praporii comandaţi la Dvoastră i-am primit. Fiind lucraţi artistic şi frumos vă comunic mulţămirea mea şi a parohienilor.

Nagyüles.

Alex. Obert, paroh.

Am primit badachinul şi vă aduc cu plăcere la cunoştinţă că suntem pe deplin mulţămii cu executarea lui atât eu cât şi parohienii.

Hatszég.

Dr. Iacob Radu, vicar.

Rétay şi Benedek

intreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvoane, altare şi statui. — aurire şi decorare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 59. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare, amvoane, presbiterii, bănci, rame pentru icoane şi tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeşnice, etc. etc. — Altare vechi se aţesc şi se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă preţurile cele mai ieftine.

Mișcare culturală și socială

— Petreceri, concerte. —

31 Decembrie.

Serbare școlară în B.-Comloș. Ca și anul trecut așa și în acest an, corpul didactic al școalelor gr. or. rom. din B.-Comloș, își ține de sfântă datoriță ca prin graiul școlarilor și școlărițelor să preamărească memoria mecenatului comunei noastre, a lui **Cristofor Schiffmann**, care prin viața și faptele lui ne-a arătat iubirea de biserică și de școală; printr-o serată literară ce se va ține în 31 Dec. n. la orele 11 a. m. în sala jocului „Concordia”, după serviciul parastasului pentru pomenirea lui.

Program:

1. Cuvânt comemorativ lui Cristofor Schiffmann, rostit de eleva L. Chiroi, cl. VI.
2. „Codrule măria ta” (duet-solo) de T. Popovici, cântă școlarii I. Gropșorean și S. Bălan cl. IV.
3. „In munți” poezie de O. Goga, decl. de Elena Laica cl. V.
4. „Credințe false”, dialog de D. Dogariu. Predau: I. Țihoi, I. Despi și N. Laica cl. VI.
5. „Mama lui Ștefan cel Mare”, cântă elevele școlii cl. III—VI.
6. „Ce furătură?”, dialog de T. Speranță. Predau I. Tolcea și D. Chindea cl. II.
7. „Firul de iarbă”, fabulă de Cincinat Pavelescu, decl. de P. Dogariu cl. VI.
7. „Țiganul talmaciu”, anecdotă de Speranță, decl. de M. Narcea cl. V.
9. „Acum iată că sosirea”, terțet de V. Fărcaș. Cântă corul școlarilor cl. III—VI.
10. „Micuța” poezie de Artur Stavri decl. de Floarea Oarșe cl. I.
11. „Revedere”, poezie de M. Eminescu, decl. de M. Ciolac cl. VI.
12. „Țiganul la mal”, anecdotă de Speranță, decl. de Mil. Polverejan cl. VI.
13. „Sfârșit de toamnă”, de Vidu. Cântă cl. I de băieți și fete.
14. „Povestea vorbeii”, fabulă de A. Pann, decl. de G. Laica cl. II.
15. „Stejarul și firul de iarbă”, fabulă de C. Pavelescu, decl. de T. Dragulescu cl. V.
16. „Moș-Crăciun”, poezie de O. Goga, decl. de I. Ciolac cl. I.
17. „Movila lui Burcel”, poezie de V. Alcesandri, decl. de G. Gropșorean cl. VI.

18. „Ah ce bucurie” duet Cântă corul școlarilor cl. III—VI.

19. „O mamă”, poezie de M. Eminescu, decl. de S. Alesu cl. VI.

20. „Din lupta vieții”, dialog de I. Gropșorean. Predau I. Ciolac și I. Dogariu cl. IV, V.

21. „Paș în paș”, de I. Vidu, cântă elevele cl. III—VI.

22. „Al mai tare om din lume”, poezie de V. Vlad Delamarina, decl. de S. Bălan cl. IV.

23. „Patria mea”, poezie de M. Botiș-Cioban decl. de Patri Cristea cl. VI.

24. „Strugurel bătut de piatră”, duet-solo de T. Popovici, cântă I. Gropșorean și S. Bălan cl. IV.

— Închide șezătoarea elevul clasei V. Ioan Anghel.

Corpul didactic.

Serate de ale meseriașilor din Sibiu. La ședința literară a 11-a din 30 Noembrie n. 1911 a Reuniunii meseriașilor sibieni, au participat aproape 200 persoane. Președintele Tordășianu, după binevențea numeroșii oaspeți și îndecosebi pe dl Dr. A. Crăciunescu prelegătorul nostru la ședința de astăzi, pe dl medic Dr. Aurel Dobrescu, prelegătorul din ședința din Decembrie, pe dl cand. de adv. Dr. Alex. Dragomir, pe dl notar Simon Grădinar din Săcădate etc., ne vestește despre noul triumf al cauzei clasei noastre de mijloc, despre faptul îmbucurător, că zilele trecute tineretul Alexandru Anca, fiu de preot din Subpădure, cu 8 clase gimnaziale, și Patriciu Negruțiu, fiu de preot din Ragla, cu 5 cl. gimnaziale, prin mijlocirea sa au fost primiți ca învățacei (ucenici) de lăcătușerie în fabrica V. Török de aici.

Intrați în programul ședinței literare, după citirea prin notarul Duca a sumarelor ședințelor administrative din luna Noembrie, domnul Dr. Aurel Crăciunescu ne ține o interesantă conferință, despre trecerea din lumea păgână în creștinism. A făcut o caracteristică a timpului înainte de venirea Mântuitorului arătând ce principii, ce concepte morale și religioase stăpâneau la Romani și Greci; în ce stare societatea de atunci, și cum se făcea educația generațiilor tinere din timpul acela. A trecut apoi la întemeierea bisericii creștine prin Isus Cristos, Mântuitorul și apostolii lui, arătând superioritatea învățăturilor Mântuitorului față de păgânism, și cum aceste învățături au fost depuse în sf. Scriptură. Cime a scris sf. Scriptură; în special ce cuprinde sf. evanghelie și Apostolul, și cum valoarea acestor cărți rămâne eternă. Conferința de cuprins religios moral a dlui Crăciunescu, mai ales în timpul de

față, a făcut bună impresie asupra auditorului, care l-a răsplătit cu meritate aplauze.

Intre numeroșii dezbătători ai seratei, s'a numărat și tânărul învățaceel Alexandru Anca cu „Sentinela română”, predată cu mult sentiment.

Orchestra clericilor din seminarul „Andreian” de sub conducerea clericului Coltofeanu și poeziile comice ale clericului Aurel Ștefan, au ținut în continuă veselie pe participanți.

La fine s'au sortat 15 cărțile folositoare, iar președintele Tordășianu, mulțumind tuturor dezbătătorilor și îndecosebi dlui prof. Dr. Crăciunescu, invită la ședința din 28 Decembrie a. e., când va ține conferința dl medic, Dr. Aurel Dobrescu. „Invingătorul”.

BIBLIOGRAFII.

Au apărut și se află de vânzare la „**Librăria Tribuna**”:

„**Calendarul Ligei Culturale**” pe 1912. Prețul 75 bani plus 10 fil. porto.

G. Rotică: Poezii. Ed. a II-a. Prețul 2 cor. plus 10 fil. porto.

Vasile Mihăilescu, profesor la liceul „Carol I” din Craiova: „**O încercare de Junime alni Ion Măiorescu la Craiova**” Extras din „Convorbiri Literare”. Prețul 25 bani.

Mariu Theodorian Carada: „**Revizuirea Constituției**”. București, 1911.

POȘTA REDACȚIEI.

I. C. Cefa. „Notița” s'a publicat încă săptămâna trecută în „Tribuna Poporului”. Dacă țineți atât de mult o publicăm și în numărul de față al „Tribunei”. Cu bine.

D. B. Nădab. Regretăm, că nu mai putem reveni așa cum doriți dv. Ne-am arătat motivele. Sunteți liber să publicați ori unde. Noi nu ne supărăm.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Traian Fridrich, Minis. Am primit 7 cor. abinament pe cvart IV. 1911.

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu.**
„Tribuna” institut tipografic, **Nichin și cons.**

Icon Tolstol.

184

RĂȘBOIU ȘI PACE

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul

(I mare).

— Se zice chiar, adăugă bărbatul „de mare merit”, care hotărât lucru nu avea nici un tact de curțizan, că Kutuzow ar fi pus și condiția ca nici țarul să nu vie la armată.

Abea rosti aceste cuvinte, că Ana Pavlovna și prințul Vasile scoaseră câte un oftat din pricina naivității sale, se întoarseră dela el și se priviră.

XX.

În vremea asta francezii înaintau spre Moscova. După Smolensk Napoleon cântă prilejul să încingă lupta la Viasma, apoi la Tarevo-Zaimich, dar rușii nu putură primi bătălia decât la Borodins, la o sută douăsprezece verste de Moscova.

La Viasma, Napoleon dete porunca să se meargă direct către Moscova.

Moscova, capitala asiatică a marelui imperiu, orașul sfânt al popoarelor lui Alexandru, Moscova cu nemămurtele ei biserici, preocupa fără de încetare imaginația lui Napoleon.

În drumul spre Moscova, Napoleon înainta pe calul său de rasă, însoțit de gardă, escortată de pași și de aghiotanti. Berthier rămăsese mai în urmă ca să pună mai multe întrebări unui prizonier rus. Însoțit de interpretul Delorme-Dideville, el îl ajunse pe Napoleon la galop și-și opri calul cu un aer voios.

— Ei bine? făcu Napoleon.

— Cazacul lui Platow zice că corpul de armată a lui Platow se va uni cu grosul armatei și că Kutuzow a fost numit comandant în șef. Soldatul acesta e foarte inteligent și flecar.

Napoleon zâmbi, dete porunca să se pună un cal la dispoziția cazacului și să i-l aducă. El voia să-i vorbească în persoană. Mai mulți aghiotanti deteră fuga spre a-i împlini porunca și cu un ceas mai târziu Lavrușka, vistavoiul pe care Denisoff i-l cedase lui Rosloff se apropiă de Napoleon, în haina sa de vistavoi și călare pe o șea escelentă. El avea aerul voios și viclean.

Napoleon îi zise să meargă alături de el și începu să-l întrebe:

— Ești cazac?

— Căzac, Nobleța Voastră.

Thiers povestește astfel, acest episod: „Cazacul nu știa în ce societate se afla, pentru că simplitatea lui Napoleon nu se potrivea cu felul cum imaginația sa orientală îi înfățișa prezența unui suveran. El vorbi cu o familiaritate extraordinară.”

În realitate, Lavrușka care băuse și lăsase în ajun pe boerul său fără cină, fusese bătut cu nuele și trimis să caute niscai-va pui de găină. Lavrușka era un servitor grosolan și neobrăzat, unul din acei oameni cari cred de o datorie a lor să se poarte veșnic viclenește și cari sunt gata să facă pentru stăpânii lor cât mai multe fapte rele, lingusind de preferință relele lor îstinate.

Găsindu-se în societatea lui Napoleon pe care-l recunoscuse numai decât, Lavrușka nu se tulbură de fel și făcu tot posibilul pentru a intra în bunele grații ale noului său stăpân. El îi repetă tot ce se vorbea printre vistavoi ofițerești și era mult adevăr în aceste svonuri.

Dar când Napoleon întrebă dacă Rușii credeau că vor învinge sau că vor fi învinși, Lavrușka clipi din ochi și cumpăni.

— Dacă se dă lupta în curând, atunci va fi așa, dar dacă nu se dă lupta până în trei zile...

Cuvintele acestea fură traduse lui Napoleon, cam astfel:

— Dacă se dă lupta până în trei zile, francezii vor birui; dacă ea va avea însă loc mai târziu, Dumnezeu știe ce se va întâmpla.

Întrepretul Dolorme zâmbi, dar Napoleon nu zâmbi, cu toate că se afla în acea zi în toane excelente. El spuse să i-se mai repete cuvintele lui Lavrușka. Acesta observă atenția lui Napoleon și pentru a-l amuza pe împărat, se prefăcu că nu știe cu cine vorbește.

— Știm noi că-l aveți pe Bonaparte care a bătut pe toată lumea, dar cu noi nu o să meargă așa ușor, adăugă el cu un elan patriotic pe care nici el nu l înțelegea.

Traducătorul repetă aceste cuvinte fără a traduce șirul cel din urmă și Bonaparte zâmbi.

După ce făcu câțiva pași, Napoleon spuse lui Berthier că ar fi curios să știe ce va zice „acest copil al Donului.” aflând că avea de aface cu împăratul în persoană, cu împăratul care-și înscrisese numele său nemuritor pe piramide.

Lavrușka, care pricepuse că toate acestea se făceau pentruca cei din juru-i să se delecteze la uimirea sa, se prefăcu stupefiat, holbă ochii și luă o fizionomie ca în zilele când știa că are să fie bătut cu nuele.

„Napoleon, scrie Thiers, îl cinști pe cazac și porunci să i-se dea libertatea, ca unei păsări căreia i-s'ar da voe să se întoarcă în văzduh.”

(Va urma.)

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă „Apollo”).

Cine vrea să cumpere
vițe americane
„RIPARIA PORTATIS”
pentru altoit, să se adreseze preotului Petru
Pelle din Miniș (Ménés) comitatul Arad.

Un candidat de avocat
cu praxă, află aplicare la
Dr. George Roxin,
adv. Oradea-mare

Un candidat de avocat
cu praxă
află aplicare în cancelaria mea.
Dr. Gheorghe Drimba,
adv. Kóhalom.

Nu-i ceva fabulos

nu-i cu renume, ba
nu-i nici excepțional

dar au gust bun

și sunt bine și în mare
curățenie ținute, articolele de **coloniale**
— și **bacanie** —
pe cari le recomandă

pentru sărbătorile ! Crăciunului !

cu prețuri ieftine

Mezei János és Tsa
Oradea-Mare — Nagyvárad,
Piața Szent László-tér.

Colțul străzii Teleky, în edificiul
băncii Nagyvárad Takarékpénztár.

Comande prin postă se efectuează
conștiincios în cel mai scurt timp.
Telefon Nr. 247.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul
de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă
trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă
prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K — 68 litru.
Rizling — 70. Roșu — 94.

Vinuri din anul 1910: Carbenet alb
K — 90 litru. Șiller K — 56. Rizling K — 58.
Rizling și Ruje amestecat K — 54 litru.

Vin din anul 1911 K — 48 și 50 litru.
Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri
în sus sub îngrijirea mea proprie.
Vase dau împrumut pe timp de două luni.
Pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

Salon de haine bărbătești
J. Schneider, Sibiu
Hermannsplatz 8, etajul I.
Palatul Habermann. (Nagyszeben).

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARĂ.

1910. 4 Decembrie		ACTIV		1911. 26 Noiembrie 3 Decembrie	
170 334 238	120 726 238	Rezerva metalică aur	158 597 632	220 846 445	220 555 632
	49 608 000	trate aur	61 958 000		
557 818		Argint și diverse monete		354 542	407 011
139 912 915		Portofoliu român și străin		191 972 24	188 554 34
		*) Impr. pe ef. publice	7 357 800		
31 015 011		» In cont curent	6 850 271	14 451 07	14 201 07
11 999 862		Efectele capitalului social		11 994 843	11 994 84
14 644 891		Efectele fondului de rezervă		17 696 577	17 696 57
3 044 621		» » amort. imob. și mașin. de imprim.		4 227 621	4 227 62
6 002 087		Imobile		6 073 878	6 077 502
719 937		Mobilier și mașini de imprimerie		789 88	789 936
915 894		Cheltuieli de administrație		969 722	986 261
110 187 42		Depozite libere		114 221 74	114 900 840
24 976 10		Conturi de valori		25 628 62	21 977 05
33 398 60		Conturi curente		45 231 77	47 344 040
5 77 951				654 488 908	640 713 624
		PASIV			
12 000 000		Capital	12 000 000	12 000 000	12 000 000
28 682 740		Fond de rezervă	30 763 062	30 763 062	30 763 062
4 300 540		Fondul amort. imobili. mobil. și mașin. imprim.	4 614 728	4 614 728	4 614 728
357 074 560		Bilete de bancă în circulație	455 315 870	448 970 20	448 970 20
2 341 543		Profit și Pierdere	2 446 952	2 446 952	2 446 952
2 265 172		Dobânzi și beneficii diverse	2 188 232	2 314 391	2 314 391
110 187 425		Depozit de retras	114 221 740	114 900 84	114 900 84
30 857 53		Conturi diverse, sold	33 908 354	33 703 48	33 703 48
547 709 517			654 488 908	640 713 624	640 713 624

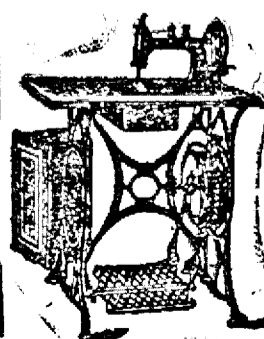
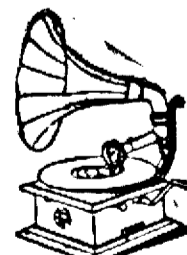
*) Dobânda 5 1/2%

Horváth Béni

mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18

Recomandă în atenția publicului din loc și provincie, atelierul său mehanic aranjat din nou, unde primește comenzi și reparări de lucruri ce aparțin în branșe, precum

Mașini de cusut
Mașini de scris
Biciclete și
Gramafone etc.

Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

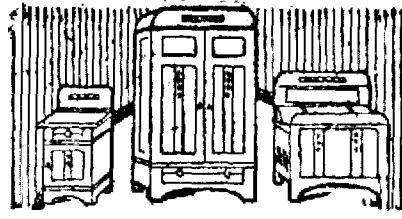
Reparaturile se efectuează repede și prompt.

Blănării !!!

precum: boari (muff)
tocuri de picioare, —
Jachete, după croiu
englez și francez, ber-
letuiei cu lână, etc.
Reparări și transfor-
mări bune și ieftine
se pot câștiga la
Nicolae Gruția,
blănar
Temesvár - Josefstadt,
Hunyadi-ut 9.

— **Nicolae Hencilă** —
măsar de zidiri și mobile
Déva Str. Vasut No 18. (Casa proprie).

Aduce cu stimă la cunoștință on. public din
loc și provincie, că și-a provăzut și mărit ate-
lierul de măsurit cu puteri de muncă corespun-
zătoare cerințelor de azi.

Primește totfelu de lucrări pentru zidiri și
mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile
și pelângă serviciu prompt și conștițios.

Mare magazin de tot felul de mobile pregătite
din materialul cel mai excelent născut dela cele
mai simple până la cele mai luxoase.

JOHAN GENSTHALER
gluvaergiu și clasornicar,
In Orăștie. Szászváros.
Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint
și ceasornice pe
lângă garanție și
prețuri moderate. —
Să fac orice reparaturi
de juvaere și ceasor-
nice de aur, repede
precis și ieftin. — —
Serviciu conștițios. —

Telefon 116-53.

Stiassny és Novák
turnătorie artistică de metal.
Budapest, VI., Váci-ut 179. sz.

Lucrează diferite decoruri la edi-
ficii, cripte. Toarnă diferite părți
pentru mașini precum și table cu
inscripția pentru advocați, medici
și ingineri. Table cifate cu in-
scripția numelor de strade pentru
orașe și sate, cu prețuri ieftine.

Cele mai moderne
mobile de
fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și moblarea lo-
culnțelor, hotelo-
lor, spitalelor și
a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se lfe-
rează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Fabrica de prăjitoare de cafea și căminuri brevetate a lăcătarului
IFJ. FAZAKAS FERENCZ
Szepszentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea brevetate și căminurile
(spahert) recunoscute de cele mai bune, dintre
cari până acum s'au comandat peste 400 bucăți.

Primește și eșecut pelângă prețuri moderate orice
lucrări de strungărie în fier, repararea mașinilor și
mechanismelor de fier, a casselor etc. pelângă garanție.

Trimite franco fiecăruia care se referă la ziarul
acesta prețcurent despre prăjitoarele și căminurile
sale brevetate.

Fabrica budapestană de casse de bani
Gelléri și Schuller
BUDAPEST

Fabrica: IX., Rákos-utca 4 Depozitul
orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de
honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de
bani, libere contra
focului și spargeri-
lor, casse pancelate
pentru păstrarea do-
cumentelor.

Catalog gratuit și
franco.

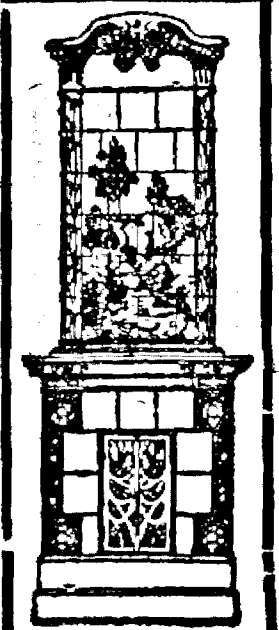
Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștință on. public, că în
(Cluj) Koloszvár, Monostori-u. 7, am deschis un
mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din
țară și străinătate, unde se află în depozit permanent
cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de
olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigu-
rând-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile
cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

In atenția oomicultorilor!

Ofer altui de pruni bosniaci ca
„Balkanska Carica“ (Regina bal-
canului) și „Kraljica Bosne“ (Re-
gina Bosniei). Altoiul de 2-3
ani cu coroană admirabilă e cel
mai bun din difentele soiuri de
pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și
foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August,
când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fa-
bricarea țuicei și a sl-govițului — Prunii mei nu
sufer de cățerea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca
de regulă alte soiuri la cari în mijlo-ul verii cade
frunza, pricinuind stricarea poamei. A est soi a fost
premiat în diferte rânduri, cu premiul întâi din par-
tea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din
Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu me-
dalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900
cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară
din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu
medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

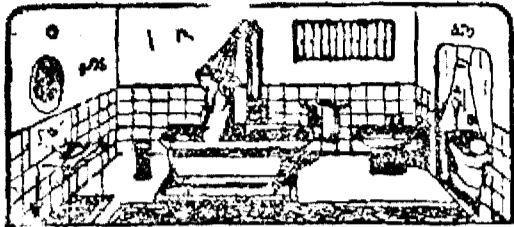
Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

EDUARDO LEXEN,

tinichigiu și antepriză de instalațiuni
Brașov. Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
 Prăvălie: Strada Gabel Nr. 2.
 Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperte, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucatărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele. **Specialist în apaduce la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.**

Lampe de carbid de toffelul dela 3 coroane în sus. — Engrosiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vânl de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de ploiere
Sibiu - Hermannstadt, Gross-Ring No 3-5
 (Palatul Bodenkredit).

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai nouă și mai moderne

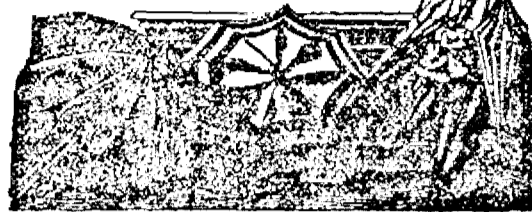
ploiere-entoutoas

(nt. soare și ploale)
 precum și

ploiere

de calitate excelentă
 pentru domni și dame.

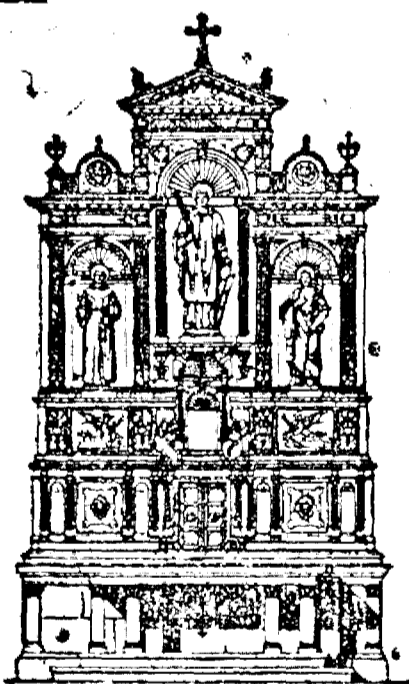
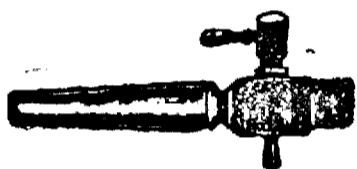
Comandele se execută prompt și cu punctualitate.

LÉVAY GYÖRGY
 STRUNGAR
SZEGED, Püspök-tér 4.

Primește spre efectuare și reparare toffelul de lucruri ce aparțin acestei branșe, precum: popice și bile, dopuri și slăvini (pipe) pentru buți gherghefuri p. lucru de mână, articole p. fumători, cămășuri, șpițuri etc.; bile și dacuri pentru biliard; domino, șah și toffelul de decorații, la mobile, etc., cuere ș. a.

Comandele se efectuează prompt și conștiințios.

Gaál József,

măsar,
 Nagyvárad, Csengeri-utca 21. sz.

Lif rează cu preț ieftin articole de măsurie pentru biserici, școale, farmacii, prăvălii și birouri cu prețuri foarte ieftine. Trimite la dorință planul și nota cheltuielilor. — La comandă mai mare scădere de preț.

Tokodi Testvérek,

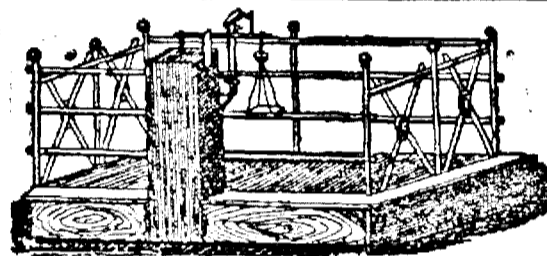
fabricanți decumpene.

Hodmezővásárhely, — Szeged,
 Lánç-utca. Bokor-utca 10.

Recomandăm comercianților, proprietarilor de mori, agricultorilor și măcelarilor

cumpenele

noastre pregătite din cel mai bun material Cumpene, cântare decimale din fier cu balanțe de oțel, infracturabile, auvent ficate. — Pentru România liferăm și neautentificate Comercianților le dăm rabat — Catalog la cerere trimitem cu reîntoarcerea poștei.

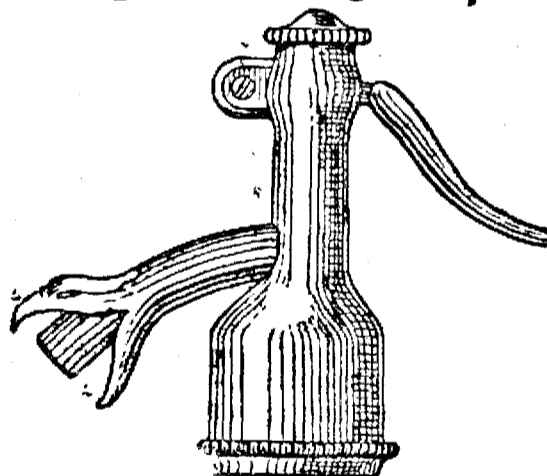

Itzkovits Gerson, Budapesta, IX.,

Strada Tompa No 14.

Dulapuri de gheață

la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, conducte la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt. Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș. a. Comandele se efectuează prompt și cu prețuri convenabile.

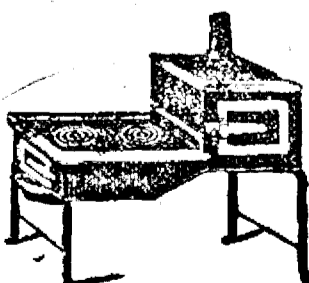

CARL GÜRTLER

lăcătuș artistic și pentru edificii

SIBIU Str. Elisabeta 26.

Se recomandă la toate lucrările ce se țin de specialitate mai ales LA ZIDIRI NOI.

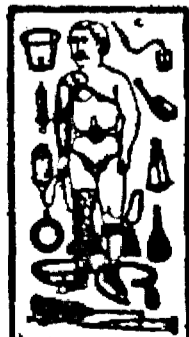
Lucrări ornamentice, precum peștri grilaj, grilaj la morminte și galerii, se pregătesc conform gustului în mod cel mai succes. Paroanere și montarea lor. Instalațiuni de apaduce, closete, baie, introducere electrică executate cu măiestrie. Reparaturi se primesc Mare magazin de căminuri perpetue în diferite mărimi.

Carl Gürtler junior.

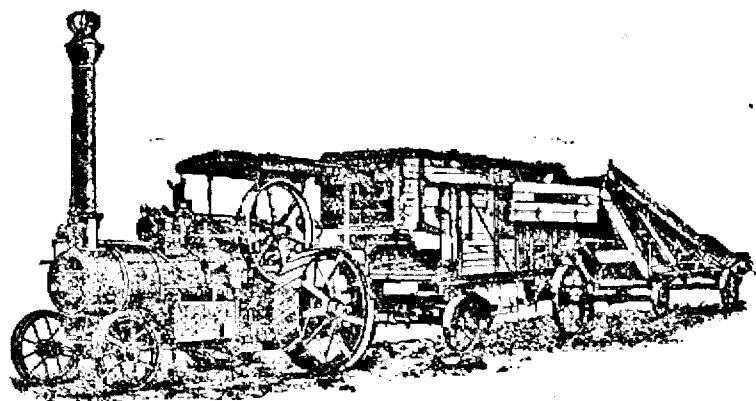
Guidó Becsi

pregătitor de bandaje,

Sibiu—Nagyszeben, Reispargasse Nr. 7.

Se recomandă pentru executarea tuturor aparatelor ortopedice: Dreptiitor, aparate de rezimat, mers și întins, mâni și picioare artificiale, mai departe bandaje pentru surpături, orice formă și execuție, cingători de gumi, ciorapi de gumi și toate articolele aparținătoare acestei specialități. — Depozit de articlii chirurgice, irigatoare, vată pentru ajutoare la nașteri ștoșă pentru așternuturi de pat Rico, cingători igienice pentru dame 1 duzină 1 cor. Specialități franceze de gumi. Trimitere discretă. În caz de lipsă Vă rog pentru comandele D-voastră.

Umrath & Comp.

Budapest, V., Váci-körút 60.

Își recomandă fabricațiile sale și anume:

Locomotive de drum de sine umblătoare de 6, 8 și 10 HP.

Locomobile de 3—200 HP pentru scopuri economice și industriale.

Mașine de treccat (imblătit) cu putere de vapor, motorică, mînaj cu cai și cu mîna; mai departe: pluguri, grape, tăvăluguri, triore.

Mașine de sîmănat.

Vînturător.

Batoze de curățit porumb.

Tocători de pale și nutreț.

Mașine de tăiat sticle.

Tumbe de stropit cu suc de gunoi în executarea cea mai bună,

cu prețuri moderate și condițiuni favorabile de solvire.

Catalog de prețuri românesc trimitem gratis și franco. Corespondența română.

Mașine de cosit și seccat.

Zdrobitori de struguri.

Presse de struguri.

Morișche de uruit.

Pompe de fîntîni și

Edificare ieftină!

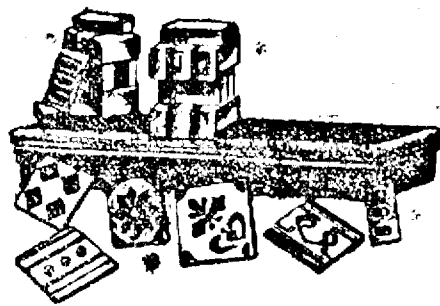
Intrece ori-care edificare din alt material. Sistemul meu e brevetat Nr. S—5546. Se face prin prepararea în mod propriu al betonului, ori alte materii.

Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice și dominiare, crepuri, fîntîni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de terase, acoperiș fa-cement, învăitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu, țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips, var stins ș. a. — *Prețuri curente trimit gratuit.*

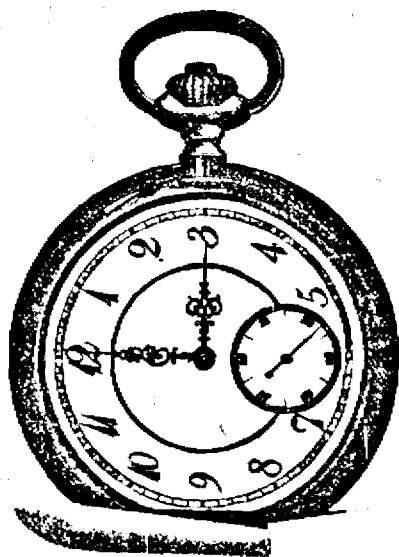
Iosif Simics

Întreprindere de edificare cu beton, fabricant de obiecte de cement și pierte.

Nr. telefonului:
246.

(Casa proprie)
LUGOȘ,
Str. Buziaș 37.

Cele mai bune
oroloage
— cele mai solide și cele mai după modă —
juvaericeale

atît pe bani gata, cît și în rate pe lângă che-zăgie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreagă Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

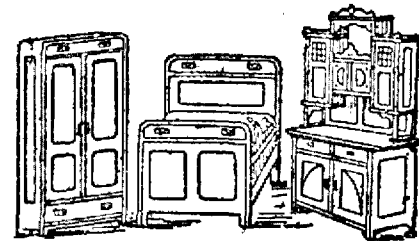
orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

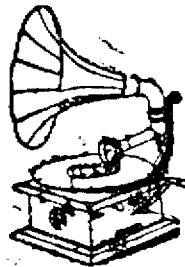
Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit care îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.) Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

BAUMANN ARNOLD succesorul
LÁHNI KÁROLY,
fabricant de mobile.
Alba-Iulia, Piața Szent István Nr. 11.

Recomandă mobile pregătite în atelierul său din cel mai bun material, pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garson și — birouri pe lângă prețuri ieftine. —

Nici o fabrică de gra-mafoane și cufioane nu poate să livreze mai ieftin ca

Reich Aladár,

atelier de instrumente muzicale.

Budapest, VIII., Népszínház-u. 27 T.

==== Catalog gratuit. ====

Vilhelm Connerth

NAGYSZEBEN—HERMANSTADT, Elisabethgasse 53.

Fabrică după diferite sisteme:

bănci de școală

conform celor mai moderne cerințe igienice, pregătește apoi

bănci și scaune pentru biserici; table de școală; rame pentru hărți; rame pentru desemn și dulapuri pentru școală. Catalog ilustrat la dorință trimite gratuit și franco.